N°. 3535. 1858.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden franko p. p. *f* 6.00.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan „het Bureau van DE TIJD."

VRIJDAG 18 DECEMBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 17 December.

Dit Nommer van *de Tijd*, *N. H. Ct.*, gaat vergezeld van een *Bijvoegsel*, waarin zijn opgenomen de *algemeene beschouwingen van het voorloopig verslag* der Tweede Kamer over het wetsontwerp tot wijziging van onze tarieven.

De Tweede Kamer was vermoeid van hare langdurige diskussiën, die ook avondzittingen begonnen in te nemen, toen zij aan de begrooting van *Koloniën* was gekomen, die een uitgestrekt veld aanbiedt, waarop over twintig- en dertigerlei quæstiën slag kan worden geleverd. Zij toog dan ook dapper ten strijde uit, minder tegen den minister, die goed gezind en bereid is om veel in te willigen, dan tegen het stelsel, 'twelk in de Oost geldt en meer door passieven dan door aktieven tegenstand aan de gewenschte verbeteringen in den weg staat. Het plan van den veldtogt, met zorg opgemaakt, omvatte niet minder dan het overgroot aantal van paragrafen van het voorloopig verslag der Kamer. Het bleek intusschen weldra, dat de Kamer geen geduld meer had om de strijders op den voet te volgen, en na de tweede paragraaf te hebben afgedaan, trok zij de overige paragrafen met den stormmarsch door. Ter naauwernood veroorloofde zij zich de vrijheid, om bij een paar punten adem te scheppen. Zij spoedde naar het eind. Hoofdstuk XI en zelfs hoofdstuk XII werden aangenomen. En zoo groot was de haast om tot rust te komen, dat in de avondzitting, behalve verschillende wetsontwerpen van minder belang, ook de wet op de middelen, wij mogen zeggen, zonder beraadslaging werd aangenomen. Men kan 't toch geene diskussie noemen, dat door de heeren van Nispen en van Hall eenig voorbehoud werd gemaakt omtrent de wijze, waarop de heer van Bosse verklaart de koloniale baten voortaan op de begrooting te willen brengen.

Vooraf evenwel had in de dagzitting eene langdurige diskussie plaats over het kultuurstelsel in de Oost. Men wil daarin twee wijzigingen. Men verlangt 1°, dat langzamerhand de gedwongen arbeid zal worden vervangen door den vrijen. De heer van Hoëvell en de oud-goeverneur-generaal de heer Duymaer van Twist meenden, dat men daartoe kon en moest overgaan. De minister daarentegen maakte zwarigheid, en werd daarin bijgestaan door den heer Stolte. Er stonden alzoo twee deskundigen tegenover twee deskundigen. De eersten zeiden, dat de proef genomen en de ondervinding het bewijs geleverd had, dat vrije arbeid van den Javaan kon worden verwacht. Maar dit werd betwist door den minister, die uit een een brief, afkomstig van een voorstander van den vrijen arbeid, de getuigenis voorlas, dat de genomene proef mislukt was. Het was onmogelijk geweest, welke moeite men ook aanwendde, om vrije arbeiders te verkrijgen. Daarenboven is de minister niet tot de overtuiging kunnen komen, dat de vrije arbeid aan de suiker-kultuur besteed, inderdaad vrijwillig is geweest. En waarlijk, als die arbeid is verrigt ten gevolge van eene overeenkomst gesloten met de inlandsche hoofden der dessa's, dan gelooven wij, dat de zoogenaamde vrije arbeid van de Javanen slechts is geweest eene gedwongene vrijwilligheid. En wij zijn het met den minister eens, dat, als er toch dwang moet plaats hebben, het dan voor de Javanen beter is, dat die geschiedt onder de leiding der Europeanen, dan onder die der dorps-hoofden. Maar daarbij moet men evenwel in aanmerking nemen de bekentenis van den minister, dat er door de Javanen volkomen vrijwillig gearbeid is aan den tabak. De heer van Hoëvell vestigt er de aandacht op hoe men ook vroeger ontkend had, dat deze tabaks-arbeid vrij was gedaan, en zegt, nu het bewezen is, dat die arbeid vrij is geschied, nu ontkent men, dat de suiker-arbeid vrij is verrigt. De minister antwoordt hierop, dat de Javaan meer lust heeft voor den arbeid in tabak, dan voor dien van den suiker. In allen geval steunt de minister op de getuigenis van den briefschrijver, die den vrijen arbeid voorstaat en daarvan proeven genomen heeft, die mislukt zijn. Desniettegenstaande getuigt de minister, dat hij den vrijen arbeid wil, dat hij daarheen streeft, dat hij hoopt daartoe te komen, en langzamerhand en voorzigtig zich in die rigting beweegt. Wat wil dat zeggen? De minister zal toch niet een droombeeld najagen, of het onmogelijke ondernemen? Hij ziet dus kans om tot vrijen arbeid te geraken. Maar dan staat hij niet zoover van de heeren van Hoëvell en Duymaer van Twist, als hij voorgeeft. Er blijft dan, ten spijt van al de bezwaren, die hij aanvoert, slechts een verschil van manier en tijd. Doch ook dan nog is de minister het niet met zich-zelven eens, en men zou haast zeggen, dat zijn verstand in tegenspraak is met zijn hart Van den heer Stolte kan men dat niet zeggen, die slechts één woord heeft, gelijk ook slechts ééne meening. Als wij ons de stelling wilden verklaren, die de minister te dezer zake heeft aangenomen; dan zouden wij zeggen, dat naar zijne overtuiging de vrije arbeid onmogelijk is in te voeren, zonder onnoemelijke schade voor onze schatkist, en dat hij desniettegenstaande, zoo wel uit zucht van toenadering als door de liberale neigingen van zijn hart verlangt te begunstigen, wat bij in den grond onmogelijk te bereiken acht.

2°. Een tweede punt, gisteren besproken, betreft de suiker-kontrakten, waaromtrent de denkbeelden minder uit elkander liepen. Men is 't thans vrij algemeen eens, dat zij moeten worden aanbesteed, en er blijft dus daaromtrent nog slechts eene quæstie van tijd over. De minister verklaart, dat om de gegevens te verzamelen, die benoodigd zijn, om tot voorstellen te komen, in der tijd eene kommissie is benoemd, die fabriek voor fabriek heeft opgenomen. Die kommissie heeft een rapport uitgebragt zoo volumineus, dat er twee wagenvrachten noodig waren om het over te brengen. Daarbij voegt hij er de bijzonderheid bij, dat de werkzaamheden dier kommissie den Staat *f* 300,000 hebben gekost, en dat er nog *f* 40,000 zonden noodig zijn, om de vruchten van dien arbeid in druk te zien.

Nu begrijpen wij, dat een minister niet geroepen kan zijn, om over eene enkele quæstie van zijn bestuur twee wagenvrachten van handschriften te gaan bestudeeren. Allezins billijk is het verlangen van den heer Rochussen, dat hem daaruit een rapport worde gemaakt met opgaaf van de voorstellen, die er uit voortvloeijen. Dat hij dit verlangen heeft geuit, verwondert ons niet. Maar des te meer bevreemdt het ons, dat de minister noodig had dit verlangen uit te drukken. Hoe! een minister heeft bepaalde inlichtingen noodig; en men bezorgt hem die verspreid in twee wagenvrachten van handschriften! En die voor den minister onbruikbare schrifturen worden aan den Staat in rekening gebragt voor de som van 3 ton gouds! De minister verhaalt het feit op humoristischen toon! Als ons zulk feit te beurt viel van aan ons onderschikte personen, dan zouden wij de zaak anders opnemen. Wij zouden daarbij iets gevoelen, dat zooveel zou zijn als eene waarschuwing, dat men met ons een onwaardig spel poogt te drijven. Want wat is toch een rapport, dat het gewigt heeft van twee wagenvrachten? Is dat een rapport? Of is dat eene poging, om eene onwelkomene zaak in het stof der archieven te begraven? In allen geval hebben de verslaggevers, die 3 ton gouds voor hun arbeid genoten, ten minste dit duur betaald rezultaat bereikt, dat er op de twee wagenvrachten van schrifturen een nieuwen arbeid moet worden verrigt, die welligt nog een jaar tijds of meer zal vorderen. Er is dus in 't voordeel van het *status quo* tijd gewonnen, en de minister kan nu met de Kamer gaan zitten wachten op de vrucht van den tweeden arbeid, die — het is niet onmogelijk — nog eene derde bewerking zal kunnen noodzakelijk maken. Om de waarheid te zeggen, wij zijn ver van dat grappig te vinden. Mogen zij al in de vuist lachen, die bij zulken arbeid voordeel behalen; de minister had, dunkt ons, reden om zeer ontevreden te zijn en om instruktiën te geven, die in de Oost de zaken met meer ernst zouden doen opvatten. Den luchtigen toon, waarop de minister dat volumineus verslag heeft besproken, achten wij weinig tot dat doel geschikt. En toch niemand in de Kamer heeft genoegzaam daarop des ministers aandacht gevestigd, zelfs niet de heer van Hoëvell, wien anders geen gevatheid ontbreekt.

De slotsom van dit alles is, dat men tot geene bepaalde uitkomst is gekomen, dat alles in het onzekere blijft, en dat men, nu er weinig of geen kans overig is, om de beginselen te bestrijden, zijne toevlugt neemt tot al hetgeen wat de toepassing kan vertragen.

In de gisteren gehouden avondzitting der Tweede Kamer zijn zonder diskussie *aangenomen*: 1°. de begrooting voor de landsdrukkerij; 2°. het ontwerp tot regeling van het pensioenfonds over 1859. Vervolgens zijn over het traktaat met België tot wering van den nadruk eenige diskussiën gevoerd, waarbij de minister van Buitenlandsche Zaken twee groote voordeelen van dit verdrag heeft doen uitkomen, als: gelijkstelling van de Vlaamsche taal met de Hollandsche en de wederkeerige vrijdom van den invoer van boekwerken. Beide bepalingen noemde hij zeer in het belang van den Nederlandschen boekhandel en letterkunde. Dit traktaat is daarna ook *aangenomen* met algemeene stemmen, alsmede de ontwerpen nopens de onteigening voor den aanleg eener straat te 's Gravenhage en de bekrachtiging van provinciale belastingen in Vriesland. Daarna is de wet op de middelen in diskussie gebragt.

In de zitting der Tweede Kamer zijn door den heer Schimmelpenninck de volgende wijzigingen voorgesteld in het heden bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal behandelde ontwerp tot verdeeling der rijks- en kiesdistrikten, als: Distrikt Amsterdam. Achter Ouder-Amstel te voegen: Aalsmeer en Uithoorn; — distrikt Leiden: weg te laten de gemeenten Alsmeer en Uithoorn. Te voegen achter Nieuwveen: Zwammerdam en Alphen; distrikt Gouda: weg te laten de gemeenten Zwammerdam en Alphen. Te voegen achter Bodegraven: Benthnizen en Hazerswoude; distrikt Delft weg te laten de gemeente Benthuizen en Hazerswoude.

Het wetsontwerp tot uitbreiding der tiendvrijdommen ter bevordering van landverbetering, vastgesteld bij de wet van den 6n Junij 1840, is, volgens de eenstemmige verklaring der leden die aan de overweging daarvan in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal deel namen, met genoegen ontvangen. Men juichte het doel der Regering toe, om door opoffering van tiendregten, die toch, zoo zij blijven bestaan, in de meeste gevallen aan den Staat nimmer eenig voordeel zouden opbrengen, één wezenlijken hinderpaal tegen de indijking van buitengronden en platen weg te nemen en dus de landaanwinning te bevorderen.

Het vernieuwd onderzoek in de afdeelingen der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, gehouden omtrent het wetsontwerp tot herziening van het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer heeft tot verschillende beschouwingen en bedenkingen aanleiding gegeven. In al de afdeelingen is in meerdere en mindere mate van gedachten gewisseld omtrent de tijdigheid van deze voordragt. Naar sommigen oordeel bestond voor deze herziening op dit oogenblik hoegenaamd geen grond. Zeer vele leden waren echter van gevoelen dat er altijd aanleiding voor eene herziening bestaat, die overeenstemming moet daarstellen tusschen beleden beginselen en wettelijke bepalingen, indien de eerste den toets hebben doorgestaan. En dit is hier het geval. Vrij algemeen kon men zich vereenigen met de vrijstellingen en vermindering der regten, welke op de grondstoffen voor de nijverheid en de levensbehoeften drukken. De vraag, in hoever ter bevordering van [illegible] de toepassing van een gelijkmatig regt van 5 pCt. der waarde, waarmede in den regel eene aanzienlijke verlaging der invoerregten gepaard gaat, aannemelijk is, werd op nieuw besproken met het oog op de industrie, de konsumenten en den handel. De tegenstanders dezer herziening bestreden de voordragt in dit opzigt met verdubbelde kracht, omdat zij nog meer dan de vorige aan de nijverheid ten behoeve van den konsument en den handelaar

eenen gevoeligen, ja onoverkomelijken slag zal toebrengen. Met dit bezwaar konden vele leden zich niet vereenigen. Vele leden verklaarden in de meening der Regering te blijven deelen met opzigt tot de heffing der regten naar de waarde. De voorgedragen uitbreiding van den vrijen uitvoer vond over het algemeen bijval. Met genoegen is de toezegging eener herziening der bepalingen omtrent de heffing van leges en de emolumenten ontvangen.

Den 13n dezer is bij den Hoogen Raad wederom eene zaak behandeld, waarbij het betrof eene overtreding der Zondagswet. Z. van Scheld, houtzaag-molenaar te Dubbeldam, was door de regtbank te Dordrecht, met bevestiging van een vonnis van het kantongeregt aldaar, veroordeeld, ter zake van overtreding van art 1 der wet van 1 Maart 1815 (*Stbl.* n°. 18), tot *f* 0,25 boete en in de kosten, omdat zijn molen op 24 Mei ll., zijnde de Tweede Pinksterdag, in werking was, immers alstoen het draaijen der wieken is gezien, zonder dat de bekl. was voorzien van een bewijs van vergunning van het plaatselijk bestuur. De kantonregter besliste hoofdzakelijk, dat onder de woorden *openbare arbeid*, naar geest en strekking van genoemde wet, moeten worden verstaan alle werkzaamheden, die voor een ieder zigtbaar zijn, en dat werkelijk daarvan de rede is, als de wieken van een molen door wind in beweging worden gebragt en dit alzoo voor een ieder zigtbaar is; terwijl genoemde regter in de tweede plaats nagenoeg heeft beslist, dat de tweede Pinksterdag is een feestdag, die door de Christelijke kerkgenootschappen hier te lande algemeen wordt erkend en gevierd. De Regtbank overwoog onder anderen nog, dat onder *openbare arbeid* volgens de wet moeten worden verstaan zoodanige werkzaamheden, die naar buiten werken en voor een ieder zigtbaar zijn, en dat daaronder in gezonden zin ook mede moeten worden begrepen het draaijen der wieken van een' molen, waartegen niets afdoet, dat de werkzaamheden van den molenaar bij het malen uit den aard der zaak *binnen* het gebouw geschieden.

Nadat omtrent deze zaak door den raadsheer Voorduin het verslag was uitgebragt, heeft de heer advokaat Mr. G. M. van der Linden voor den req. het beroep van kassatie toegelicht en geadstrueerd, en in de eerste plaats feitelijk opgemerkt, dat de onderwerpelijke molen, ver van de gemeente en van alle kerkgebouwen gelegen, geen open molen is, waardoor men heen kan zien, maar is een van alle kanten gesloten molen; welk beweren echter door den regter niet over het hoofd was gezien, maar als niet ter zake dienende verworpen. De pleiter nu achtte de beslissing in regten in de beklaagde vonnissen geheel in strijd met den geest en de letter van art. 1 der wet van 1815. Vooraf trachtte hij volgens eene wetenschappelijke beschrijving aan te toonen, dat de wieken van een dergelijke houtzaagmolen kunnen draaijen en toch de molen werkeloos kan blijven, zoodat, hoe onwaarschijnlijk ook, de molenaar dat draaijen kan doen plaats hebben voor zijn genoegen, doch dat dit niet strafbaar is, zoolang niet is bewezen dat de molenaar werkelijk openbaren arbeid heeft verrigt. Art. 1 achtte hij alzoo verkeerd toegepast. Hiermede bragt hij in verband het arrest van den Hoogen Raad van 29 Okt. 1856, te vinden in *Weekbl.* n°. 1864, gewezen geheel overeenkomstig des pleiters meermalen gevoerd beweren, dat al dergelijke teekens, als: het draaijen van molenwieken, het rooken uit schoorsteenen en zelfs het hooren van geraas, volstrekt geene teekenen zijn van openbaren arbeid; hebbende de Raad genoegzaam daarbij uitgemaakt, dat daar *openbare arbeid* alleen kan bedoeld zijn zulke arbeid, als welke *buiten* gebouwen wordt verrigt en voor een ieder aanschouwelijk is. Meerdere arresten werden aangehaald, waarbij datzelfde beginsel is gehuldigd. In de tweede plaats verdedigde de pleiter de stelling, dat de tweede Pinksterdag niet is een feestdag, die door de Christelijke kerkgenootschappen hier te lande *algemeen* wordt gevierd. Hij deed uitkomen, dat die dag meerendeels is een dag van vermaak en van uitspanning, een dag, waarop men algemeen rekent, niet alleen door de grooten der aarde, maar ook door de gansche bevolking, om alsdan genoegen te hebben. Men moge ook individueel en naar subjektieve meening anders denken over de waarde van dien dag uit een godsdienstig oogpunt, maar feitelijk wordt hij niet *algemeen* erkend en *gevierd* als godsdienstige feestdag. En vermits nu hier alvast eene feitelijke beslissing dienaangaande wordt gemist, zoo meende de pleiter subordinaat dat daardoor zijn geschonden de artt. 206 en 211 Strafvord. Een verdere grond, waarom hij nog meende, dat de tweede Pinksterdag nooit kan beschouwd worden als een hier te lande algemeen door de Christelijke kerkgenootschappen erkende en gevierde godsdienstige dag, als lijnregt in strijd met de latere wet, — was deze, dat men juist volgens de wet op dien dag wissels mag protesteren en exploiten doen, zoodat de wet zelve bepaaldelijk beveelt op dien dag betaling te doen, kantoor te houden en dus te werken.

Den 21 dezer zal de heer adv.-gen. Karseboom konkluzie nemen.

Het *Handels- en Effektenblad* deelt het volgende adres mede, door een aantal arbeiders in de gemeente Tegelen (Limburg), aan Z. M. den Koning gerigt:

„Met nederigen eerbied geven ondergeteekenden, allen te Tegelen, hertogdom Limburg, wonende, te kennen, het Uwe Koninklijke Majesteit moge behagen bevel uit te geven, dat de rivier de Maas, waarin zij allen hun bestaan vinden, verbeterd worde.

„De arbeidende klasse, die sedert onheugelijke jaren werkzaam was, in de fabrieken van dakpannen en potten, zien door den slechten toestand dezer rivier eene rampzalige toekomst te gemoet.

„Het behoeft geen betoog, Sire! dat, wanneer onze meesters geen uitweg meer voor het gefabriceerde vinden, dat wij dan allen zullen worden bedankt en zonder arbeid zullen zijn. Wat zal dan voor ons armen overblijven? Zullen wij dan niet genoodzaakt zijn, onze huisgezinnen door armoede te zien omkomen? Ja zeker, Sire! de landbouw, die in deze gemeente slechts eene nevenzaak is, zal ons het noodige niet opleveren, om als brave burgers, zoo als wij ons met regt durven vleijen tot hieraan te zijn geweest, te kunnen blijven voortleven.

„Wij nemen dan eerbiedigst de vrijheid, Uwe Majesteit aan te merken, dat ons door de revolutie van 1830 eenen aller gevoeligsten slag getroffen heeft.

„De invoer onzer produkten werd in Belgie met zware regten belast, en werd het onze meesters daardoor zoo lastig gemaakt, dat men slechts met geringe winsten daarheên kon leveren. Op wie drukte dit?... op ons, Sire!... de arbeiders.

„Soms telde men meer dan 30 schepen, die hier voor den wal lagen om met produkten dezer gemeente te worden bevracht.

„Het is maar zeker, Sire! dat, wanneer het den meester goed gaat, dat dan zijn knecht geen armoede heeft.

„Wij betreuren het, te moeten zeggen, dat onze gemeente van eenen bloeijenden in eenen kwijnenden toestand herschapen is.

„Wat zal van ons geworden, indien men de Maas geheel laat verzanden, de slagader, niet alleen van Tegelens, maar van geheel Limburgs welvaart.

„Voorheen was er scheepvaart, er voeren stoombooten, die ons werk verschaften; aan het kantoor der heeren de Rijk & C°. in deze gemeente werden groote hoeveelheden goederen ter verzending naar Pruissen verzonden; er werden duizende mudden kolen, kalk en mergel hier afgehaald, waaraan men werkte, en waardoor men in de gelegenheid was te verdienen, en onze arme moeders en kinderen brood te verschaffen; echter wij zien van dit alles niets meer.

„Ja, Sire; wij durven rondborstig te verklaren, dat wij met den grootsten angst den winter te gemoet zien; wij vertrouwen echter op Uwe Majesteit, onzen beschermer, dat het Uwe Majesteit niet zullen gedoogen, dat zijne onderdanen van armoede omkomen, en dat door de willekeurige handelwijze onzer naburen, de Belgen; neen! dit zullen Uwe Majesteit zeker niet toelaten, en vertrouwen wij dat Uwe Majesteit middelen zullen vinden, om ons van de noodlottigste toekomst te vrijwaren.

„'t welk doende enz."

(*Volgen de handteekeningen.*)

Z. M. heeft benoemd: tot inspekteur van het lager onderwijs in de prov. Utrecht, mr. A. J. W. Farncombe Sanders; tot regter in de arr.-regtb. te Dordrecht, mr. H. W. de Graaf; tot plaatsverv. kantonregters, te Tholen, jhr. F. C. de Casembroot; te Axel, mr. J. P. Dronkers; tot bewaarder der hypotheken, van het kadaster en der scheepsbewijzen te Nijmegen, mr. C. G. van Sandick; tot inspekteurs der reg. en dom., 1ste kl., J. F. Rousseau; 2de kl., W. Blaauw; 3de kl., G. E. Termaat; tot ontvangers, te Vianen, mr. B. H. Upmeijer; Harderwijk, J. Reynvaan; Gennep, B. C. J. van de Meer: tot burg. der gem. Geulle, C. Maassen; en als zoodanig, op zijn verzoek, eervol ontslagen, J. F. Schoenmaeckers.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van Donderdag 16 December.

In deze zitting zijn achtereenvolgens behandeld en aangenomen:

1°. de wetsontwerpen tot bekrachtiging van provinciale belastingen;

2°. het wetsontwerp tot wijziging van Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting voor 1857;

3°. het wetsontwerp tot vaststelling der begrooting wegens den arbeid der gevangenen over 1859; en

4°. het wetsontwerp tot goedkeuring eener dading over gronden in het voormalig kanaal van Welzingen.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Donderdag, 16 December.

In deze zitting is ingekomen een wetsontwerp tot verlenging van den termijn tot regeling van de eindbestemming der baten van de voormalige wees- en momboirkamers.

De beraadslagingen zijn heden voortgezet over hoofdstuk XI der Staatsbegrooting voor 1859 (*Departement van Koloniën*) en bepaaldelijk over het onderwerp behandeld in § 2 van het Voorloopig Verslag, namelijk het kultuurstelsel, waarvan de overweging op gisteren niet afliep. Daarbij werden hoofdzakelijk besproken de meerdere of mindere wenschelijkheid van den overgang van gedwongen tot vrijen arbeid en de daaruit te verwachten gevolgen, alsmede de quaestie der kontrakten, in het bijzonder de suiker-kontrakten, en de in de uitbesteding te brengen wijzigingen, alles in verband met de belangen der schatkist. De heeren van Hoëvell, Hoffman, Stolte, van Hall, Duymaer van Twist, en de minister van Koloniën voerden over die onderwerpen het woord.

Over de onderwerpen rakende Oost-Indië behandeld bij de paragrafen III (*Heerediensten*) IV (*Drukpersreglement*) V (*Geschillen over de bevoegdheid der regterlijke en administratieve magt*) VI (*onderwijs*) VII (*Regeling der plaatselijke belangen*) VIII (*regeling der pensioenen*) IX (*stelsel van uitbesteding*) X (*Europesche kolonizatie in Nederlandsch Indië*) XI (*pogingen van James Brooke nopens Serawak*) XII (*expeditie naar Djambi*) XIV (*invalidenhuis voor krijgslieden in Nederlandsch Indië*) XVI (*aflossing van de schuld van den Staat aan de Nederlandsche Handelmaatschappij*) werden geene beraadslagingen gevoerd.

De heeren Duymaer van Twist, Sander en van Eck hebben te kennen gegeven bij de behandeling van het wetsontwerp tot regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot over 1856, na het reces der Kamer, over eenige aangelegenheden betrekkelijk de Indische zaken nader hunne gedachten te zullen ontvouwen; de eerste namelijk over de *regeling van plaatselijke belangen* (behandeld bij paragraaf VII) en andere onderwerpen; de tweede en derde over het stelsel van *koffijveilingen bij de Nederlandsche Handelmaatschappij* (behandeld bij paragraaf XV); de heeren van Nispen van Sevenaer en Mackay gewaagden bij paragraaf XIII (*afzendingen van manschappen voor het Indische leger*) van de proklamatie van den kommandant van het leger in Oost-Indië bij de overname van het gezag.

Over de onderwerpen aangaande West-Indië, behandeld bij de paragrafen XVII (*Nieuwe burgerlijke wetgeving in onze West-Indische koloniën*), XVIII (*Kolonisatie naar Suriname*), XIX (*Strafoefeningen aldaar*), XXI (*Bevordering der officieren bij de West-Indische krijgsmagt*), werden geene beraadslagingen gehouden.

De heeren Blaupot ten Cate en Elout van Soeterwoude traden bij de behandeling van paragraaf XX (*Toepassing des slavenreglementen*) in beschouwingen over de emancipatie der slaven en de toepassing der slavenreglementen, alsmede over de wetsontwerpen door de Regering ingediend aangaande de vrijverklaring der slavenbevolking; de heer van der Linden sprak over de kolonizatie en emigratie van vreemde arbeiders.

Daarmede de overwegingen der onderwerpen bij de paragrafen behandeld afgeloopen zijnde, is de vergadering overgegaan tot de behandeling der begrooting zelve, waarover door niemand het woord gevraagd werd. Na de goedkeuring der onderscheidene artikelen en beweegredenen is het hoofdstuk XI (*Departement van Kolonien*) met 52 tegen ééne stem (die van den heer Hoffman) aangenomen.

Hoofdstuk XII (*Onvoorziene uitgaven*) werd na eene door den heer Dirks gegeven inlichting met 50 tegen 2 stemmen (die der heeren Storm en Anemaet) aangenomen.

De Kamer zal heden avond ten half acht ure behandelen de wetsontwerpen welke eenige dagen geleden besloten is voor de behandeling van de wet op de middelen af te doen.

Aan het slot der zitting heeft de kommissie voor de Verzoekschriften op eenige in hare handen gestelde adressen rapport uitgebragt.

HOORN, 16 Dec. Op de markt alhier werden aangevoerd 120 stapels Kaas. Prijs: Kleine Gras *f* 27 Id. kommissie *f* 30.

GOUDA, 16 Dec. De veemarkt van heden met tamelijken aanvoer, flaauwer dan de vorige week. Schapen weinig aangevoerd, traag. Biggen vlugger.

Kaas Franschen en Schotten van *f* 18 a *f* 20 Eerste kwaliteit van *f* 20 a *f* 24.

Goeboter *f* 0.86 a *f* 0.90. het Ned. ℔.

DELFT, 16 Dec. De prijzen der Hooi-boter waren *f* 44 a *f* 52.

WORMERVEER, 16 Dec. Ter markt waren aangebragt 28 stapels Kaas. Hoogste prijzen voor kleine *f* 27, middelbare *f* 31½ per 50 N. ℔.

PURMEREND, 16 Dec. Alhier waren de hoogste prijzen voor kleine kaas *f* 27; voor middelbare *f* 32 per 50 Ned. ℔.

ZWOLLE, 14 Dec. Door het Prov. Geregtshof is heden Harm Snijder, nachtwacht te Zwartsluis, schuldig verklaard aan het hem ten laste gelegde feit, gequalificeerd diefstal bij nacht in een bewoond huis, door middel van inklimming. Het Hof heeft evenwel aangenomen, dat de geringe waarde van het gestolene en de hooge jaren des beschuldigden aanleiding gaven tot het aannemen van verzachtende omstandigheden, hem mitsdien veroordeelende tot twee jaar korrektioneele gevangenisstraf en in de kosten.

Door hetzelfde Hof is heden de kolonist der Ommerschans, B. van L., veroordeeld tot vijf jaren gevangenisstraf, wegens het schrijven van een brandbrief.

Tevens stonden teregt H. K. uit Borkulo, laatst woonachtig te Laren, beschuldigd eene koe uit de weide te hebben gestolen; en J. A. v. T., kolonist der Ommerschans, wegens het schrijven van een brandbrief. Voor beiden luidde het requisitoir vijf jaren tuchthuisstraf.

ARNHEM, 16 Dec. De eerste trein van Emmerik, welke heden morgen ten 6½ ure had moeten aankomen, is alhier ¾ uur te laat gearriveerd. De reden daarvan was dat er te Elten een paard is overreden, waardoor de lokomotief zoodanig is defekt geraakt, dat men te Zevenaar eene andere lokomotief uit Emmerik moest vragen.

RIJSSEN, 13 Dec. Door de Kamers van koophandel

l en fabrieken te Almelo en Rijssen, zijn dezer dagen dressen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingezonden, waarbij zij hare adhæzie schenken aan het oor de regering ingediend wetsontwerp op de regten an in-, uit- en doorvoer; voor zooverre daarbij de invoer wordt vrij gesteld van katoen, ongetwijnd en ongeverwd en getwijnd in kettingen geschoren om te weven, ongeverwd; terwijl daarentegen een invoerregt van pCt. wordt verlangd op alle manufakturen van vlas, hennep, enz.

Deze adressen zijn hoofdzakelijk het gevolg van een, rede voor eenigen tijd ingezonden adres van belanghebbenden bij de stoomspinnerijen te Enschede en Almelo, die, hoezeer anders een vrij handelsstelsel toegedaan, nu in het belang van die spinnerijen verzoeken, dat de invoer van katoenen garens niet wordt vrijgesteld. (*N. R. Ct.*)

HEDEL (bij 's HERTOGENBOSCH), 14 Dec. Gisteren avond, omstreeks 11 ure, kwam een rijtuig van 's Hertogenbosch, en werd aan het veer overgezet. Daarin bevond zich een onbekend persoon. Een paar uren later lieten zich twee maréchausées overzetten, renden op Bommel toe en namen in de Gasthuisstraat een persoon in arrest, welke zekere Br...., manufakturier uit 's Hertogenbosch, bleek te zijn, ten tweede male thans gefailleerd, en, naar men meent, beschuldigd van frauduleus bankroet. (*H. & Effbl.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 Dec. De *Presse d'Orient* behelst eene opheldering van de verspreide geruchten nopens de te Djedda gedane inhechtenisnemingen van stedelijke beambten. Van Namik-Pacha, den goeverneur, wordt volstrekt geen melding gemaakt, en deze, zoo als vroeger gezegd is, zou in plaats van zelf gevangen genomen te zijn, den Kadi en tien der aanzienlijkste kooplieden der stad in verzekerde bewaring hebben doen brengen. Intusschen twijfelt men aan de echtheid van dit berigt. 't Is niet waarschijnlijk dat Namik Pacha tot zulk een maatregel zou zijn overgegaan, te meer daar men hem verdacht houdt, oogluikend het plegen der misdaad te hebben toegestaan. Overigens kan men het gerucht van Namik Pacha's inscheping op den *Caradoc*, zijne veroordeeling, enz. als uit de lucht gegrepen beschouwen.

— In het *Journal de Constantinople* leest men, dat de administratieve krizis in de Donau-vorstendommen, ontstaan ten gevolge der willekeurige handelingen der Kaïmakans, een einde heeft genomen, en dat door de vertegenwoordigers der mogendheden te Konstantinopel een kollektieve dépêche aan de Kaïmakans is gezonden, om hen over hunne willekeur te berispen en te vermanen voortaan de suzereine regten der Porte te eerbiedigen.

Men spreekt, volgens een uit Konstantinopel ontvangen dépêche, daar weer van een ophanden zijnde ministerieële krizis; Aali Pacha namelijk zou aftreden en de tegenwoordige minister van Buitenl. Zaken, Fuad Pacha, tot de waardigheid van Groot-vizier verheven worden.

Te Smirna is een gruwelijk feit gepleegd, dat de Israelietische bevolking dier stad in verslagenheid heeft gedompeld. Het te Konstantinopel verschijnende blad *la Presse d'Orient* verhaalt het gebeurde als volgt:

„In het vorige jaar bij den verkoop der tienden verschenen twee koopers, sinds lang door hunne gewaagde en bijna altoos ongelukkig uitgevallen ondernemingen bekend, Hosref-aga en zijn vriend. Zij kochten de tiendgronden van het distrikt Melenen, die veel opleveren en gemakkelijk worden geëxploiteerd. Zij konden echter niet dadelijk den kooprijs voldoen, en verzochten den bankier Baruch, de Israëlietische godsdienst belijdende, dat bij zich als borg voor hen zou stellen, waarbij zij hem de bevoegdheid lieten lijfsdwang uit te oefenen op hunne personen, voor het geval dat hij in moeijelijkheid mogt geraken. De heer Baruch aarzelde, daar hij de koopers maar al te goed kende, doch gaf eindelijk toe. Op den dag der betaling waren zij daartoe niet in staat; de defterdar sprak natuurlijk den borg aan en de heer Baruch werd genoodzaakt 200,000 piasters te betalen. Onmiddelijk daarop maakte hij gebruik van het kontrakt met Hosref-aga gesloten en liet zijne twee schuldenaars gijzelen. Twee dagen na hunne inhechtenisneming kwamen hunne vrouwen, vergezeld van een tiental negerinnen, in den laten avond voor het huis van Baruch. Deze, denkende dat de vrouwen van den harem van een zijner vrienden aan zijne vrouw een bezoek wilden brengen, opende de deur, en de geheimzinnige bezoeksters verspreidden zich in de kamers. Pas waren zij daar echter verschenen, of zij haalden onder hare wijde kleederen stokken en messen te voorschijn, wierpen zich op Baruchs huisgenooten en mishandeldelden deze op de afschuwelijkste wijze. De vrouw des huizes werd op den grond geworpen; hare kleinoodiën werden gebroken en met de voeten vertrapt. De negerinnen vielen toen den bankier zelven aan; deze echter ontsnapte en vond eene wijkplaats in een belendend huis. Een vreemdeling, die zich in het huis van den heer Baruch bevond, werd met wonden bedekt, en verscheidene andere geloofsgenooten van den bankier die hem te hulp snelden, ondergingen hetzelfde lot. Nadat het gekerm, de tranen, de angst en schrik van dat arme gezin de wraakzucht en den bloeddorst deze megeraas hadden bevredigd, verwijderden zij zich, en door de duisternis begunstigd en onschenbaar door haar *iachmar*, bereikten zij onbelemmerd hare woningen."

— In Italië spreekt men veel van een brief, welke door Prinses Mathilda aan een der Kerkvoogden te Rome zou zijn geschreven, en waarin 's Keizers bedoelingen ten aanzien van Italiës toekomst worden uiteen gezet. Een Turijnsch dagblad heeft dat stuk geanalyzeerd, doch met de aanmerking, dat het aan de echtheid er van twijfelde. 't Is dan ook waar, dat wanneer men dat stuk aandachtig leest, men er een uittreksel in erkent, ontleend aan een vier jaren geleden verschenen vlugschrift getiteld, *Frankrijks grenzen*, 'twelk destijds veel gerucht maakte. Er mag alzoo niet veel waarde aan dien brief gehecht worden. Maar er zijn ongelukkig dagbladen, die zich ten taak hebben gesteld, de gemoederen door logenachtige berigten op te winden, en tegen de aanstaande lente een oorlog te voorspellen.

Verder verneemt men uit Turijn, dat de heer Cavour waarschijnlijk van de opening der zitting zal gebruik maken om bij gelegenheid der diskussie over het adres, nopens den toestand een duidelijke en bepaalde verklaring te geven, die noodzakelijk is geworden. Sommigen willen dat de Fransche diplomatie den heer de Cavour daartoe zou genoopt hebben.

— Een zonderlinge gebeurtenis heeft in de gemeente Neufmarché plaats gehad. Een inwoner van dat dorp een wolvenkuil gegraven hebbende, maakte daarop tot lokaas een levende gans vast. Een voorbijganger zag den vogel spartelen om los te geraken, en wilde hem te hulp komen, doch door de duisternis belet den kuil te onderscheiden, stortte hij er in. De kuil was acht voet diep en als een kegel gegraven. Na lang en vruchteloos om hulp geroepen te hebben, besloot de man geduldig den dag af te wachten. Doch naauwelijks had hij dat besluit genomen, toen een zwaar ligchaam op zijne schouders viel. — 't Was een wolf, die door de gans gelokt, in den kuil stortte. Men stelle zich de ontzetting van den ongelukkige voor. Die van het dier was niet minder, want hij kroop in een hoek, waar hij den geheelen nacht rustig bleef liggen. Eindelijk brak de dag aan; 't was tijd voor den gedwongen gezelschapshouder van den wolf — de man, die den kuil had gegraven, ging zien of er iets in was, en verloste den ongelukkige uit zijn benarden toestand, na den wolf gedood te hebben.

ENGELAND.

LONDEN, 16 December. Uit Middlerbourough, een stad met 16000 inwoners, wordt geschreven, dat ook daar *meetings* ten voordeele der kies- en parlementaire hervorming gehouden worden. Die stad wil zich een vertegenwoordiger benoemen.

In een der volkrijkste wijken van Londen, Southwark, is de meerderheid voor de algemeene stemming, den driejarigen duur van het parlement en eene nieuwe verdeeling der kiesdistrikten. De vertegenwoordiger van die wijk, de heer Locke, welke, uithoofde hij met de beginselen des heeren Bright niet overeenstemt, bij de *meeting* niet tegenwoordig wilde zijn, is gewaarschuwd dat zijn kandidaatschap, in geval dat hij herkozen werd, heftig bestreden zou worden, wanneer hij zijne overdrevene gevoelens niet wijzigde.

— De laatst gehouden redevoeringen van de heeren Bright en Milner Gibson te Manchester werden aan de Londensche bladen door middel van den telegraaf toegezonden. Alleen daardoor was het mogelijk dat zij den volgenden morgen in haar geheel afgedrukt konden zijn, want de spoorwegmaatschappij was ditmaal niet in de gelegenheid, een extra-lokomotief daarvoor beschikbaar te stellen en ten wille van de bladen de nachtdienst te veranderen. De *Electric Company* had dus op zich genomen het verslag der *meeting* in zijn geheel te leveren. Het vulde zes kolommen van den *Times*, kleine letter en is het langste telegrafische berigt, dat de Londensche bladen tot heden ontvangen hebben. Eenige provinciale bladen ontvingen tijdens de laatste parlements-zitting verscheidene malen uit Londen nog langere telegrafische verslagen der zittingen, door tusschenkomst van de *Magnetic Company*. Het seinen begon, zoo als de *Times* thans mededeelt, Vrijdag 5 minuten vóór 11 ure des avonds en was ten 1 ure 25 min. na middernacht afgeloopen. De afstand bedraagt ongeveer 200 mijlen. Ten 2¾ ure 's morgens was het verslag op de drukkerij van den *Times* geheel en al gezet en een half uur later ging het blad ter perse. Voor het seinen werden alleen jonge meisjes gebezigd, en hoewel deze zich zelden veel met staatkunde bemoeijen, waren slechts weinig fouten ingeslopen. Zij telegrafeerden meest met de instrumenten van Morse, gemiddeld 29 woorden per minuut, met den naald bereikte men eene snelheid van 39 woorden per minuut. In het geheel werden voor het seinen gebruikt een naaldtoestel en vier toestellen van Morse.

— Gisteren is te Londen eene bijeenkomst van reeders uit verscheiden havens van het vereenigd Koningrijk gehouden, met het doel om den huns inziens ongunstigen staat van hun bedrijf onder de aandacht van het publiek te brengen. Zij verlangen dat de andere volken die Engelands vlag door differentieële regten benadeelen, door represaille-maatregelen gedrongen zullen worden om de mildheid der Engelsche scheepvaartwetgeving door gelijke vrijgevigheid jegens Engeland te beantwoorden.

— Een zekere D. Alexander verhaalde onlangs in een ingezonden stuk aan den *Times*, dat de policie in een stad van Oostenrijksch Italië, hem zonder reden 's nachts uit zijn bed gehaald en andere onaangenaamheden aangedaan had. De *Times* is over dit voorval eenigermate verwonderd en geeft zijn vrees te kennen dat daardoor welligt de vroeger in Engeland zoo algemeen heerschende antipathie tegen Oostenrijk's magt in Italië weder zou kunnen opgewekt worden. Aan deze opmerking knoopt het blad het volgende artikel vast, dat in de tegenwoordige omstandigheden belangstelling verdient.

„Sedert twee jaren hebben alle uit Oostenrijk komende reizigers op de groote verandering gewezen, welke in den Keizerstaat heeft plaats gevonden, en zeker is het dat de Engelsche reizigers in Italië in de laatste jaren veel beter dan ooit door de policie worden behandeld. Maar ongetwijfeld heeft Oostenrijk redenen de strengheid der policie weder te verscherpen. De toestand der Italiaansche gewesten is niet verbeterd, en de sedert 14 dagen in zwang zijnde bespiegelingen over de aanspraak des Konings van Sardinië en de inzigten van Frankrijk en Rusland zijn niet zonder beteekenis, al zij het ook dat zij hoofdzakelijk van de beursspekulatie kleur en geur verkrijgen. Evenwel gelooven wij niet dat er op het oogenblik gevaar bestaat voor een verstoring der Europeesche rust. Het misnoegen der Italianen en de staatkundige noodwendigheid des Franschen Keizers geven intusschen aanleiding voor bezorgdheid. Vermoedelijk zou een kleine eerzuchtige Staat als Sardinië zich niet lang laten bidden om ten strijde te trekken, en Napoleon III heeft 400,000 soldaten, die hij tot heeren van het volk heeft verheven, en eens kan het voor hem noodzakelijk worden, dat hij die tot een eervoller bezigheid als die van policiebeambten roept. Indien deze monarchen de plannen, waarvan zij, naar gezegd wordt, zwanger gaan, tot uitvoering willen brengen, en zoo Ruslands wrevel tegen het hof van Weenen de overhand behoudt boven de Russische afgekeerdheid van liberale en parvenu- potentaten, dan zou Oostenrijk inderdaad niet weinig gevaar loopen. Maar tegenwoordig zijn de beginselen des vredes zoo diep ingedrongen, en de voordeelen van den vrede weet men zoo grondig te waardeeren, dat Europa niet ligtelijk om een beuzeling geschokt zou worden. De ondervinding leert echter dat Oostenrijk zelfs tegenover een verbond van drie mogendheden en een oproerig gewest geen vijand is, dien men te ligt moet achten. De Oostenrijksche troepen hebben reeds meer gestreden met alle kansen tegen zich, en de Oostenrijksche Staat heeft gevaren van minstens gelijke grootte overwonnen. Welke ook de hoop eener slecht gezinde provincie of de kuiperijen eener geheime en geduldig wachtende heerschzucht mogen zijn — waarschijnlijk is het niet dat de tegenwoordige rust van Europa door een nationalen en imperialistischen oorlog zou worden afgebroken. Doch zoo er iets geschikt is om de wereld in spanning te houden en komplotten uit te lokken, juist door de vrees die men er voor toont, dan is het de wederinvoering van geweldige en inkwisitoriale maatregelen van policie, zoo als de boven vermelde. Oostenrijk moet zijn stelling in Italië door de kracht zijner te velde staande legers, niet door de sluwheid van spionnen en gendarmen bewaren."

— Men meldt uit Washington, dat de Amerikaansche Staats-sekretaris Cobb, in een brief aan de Israëlitische gemeente te Philadelphia heeft kennis gegeven, dat de Regering der Vereenigde Staten niet treden kan in het verzoek haar door genoemde gemeente gedaan om wegens de zaak van Mortara te Rome vertoogen in te dienen, en wel op grond dat dit voorval in een onafhankelijken Staat geschied is, en daarbij in geenen deele de regten van een Amerikaansch burger gekrenkt werden.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 16 Dec. De *Preuss. Zeit.* meldt, dat H. M. de Koningin van Groot-Brittanje niet in de maand Januarij te dezer stede zal komen, maar wel in de lente.

BELGIE.

BRUSSEL, 16 Dec. Heden is in de kerk der HH. Michaël en Gudulla een plegtig *Te Deum* gezongen, ter gelegenheid van den 68n geboortedag van den Koning. De Hertog en de Hertogin van Brabant en de Graaf van Vlaanderen, het hof, het korps diplomatiek

de ministers, de leden der Kamers een aantal hooge burgelijke en civiele autoriteiten, enz., waren tegenwoordig.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 17 December.

GETROUWD (15 Dec.): J. Visser, van Rijnsaterwoude, met C. J. Thumann.

BEVALLEN (13 Dec.): C. E. Obenhuysen, geb. Halswijk, Z. — (14 Dec.): M. F. Brodie, geb. van de Laar, Z. - J. M. Cronselaar, geb. Cronselaar, Z. - A. C. Verhoop, geb. Wiegand, D.

OVERLEDEN (12 Dec.): P. Hennevelt, geb. de Jong, 56 j. (13 Dec.): R. Jonkman.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		16 DEC.		4½ u.	gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.	106⅞	a		
Nederl. Bank	4 〃		〃		
Nederl., Werkel. Schuld à 2½ pCt.		64 9/16	〃	64 11/16	64 11/16
Dito Dito	3 〃	76 5/16	〃	76 7/16	
Dito Dito	4 〃	98⅝	〃	98 11/16	98⅝
Amortisatie-Syndikaat	3½ 〃	92¾	〃		
Aand. Handel-Maatsch.	〃	142½	〃		
Oost-Ind. Leening	4 〃	98	〃	98⅛	
Aand. Holl. Spoorweg			〃		
Leening Idem	4½ 〃		〃		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ 〃		〃		
Maatschappij van Weld.	4 〃		〃		
België, Cert. Adm. B. Bk.	2½ 〃		〃		
Dito *Rothschild*	2½ 〃	53 5/16	〃	53⅜	
Frankrijk, Certifikaten	3 〃	69	〃		
Spanje, Obligatiën	1½ 〃	30½	〃	30 9/16	
Dito	3 〃	46½	〃	46¾	
Dito Binnenlandsche	3 〃	42⅜	〃	42 7/16	42⅜
Amortisable Schuld		10⅛	〃		
Bewijzen Coupon		6⅛	〃		
Crediet Instel. bij *Prost* & *C*°.		91	〃	93	
Portugal, Obligatiën	3 〃	47⅜	〃	47 7/16	47⅜
Dito 1856	3 〃	46	〃		
Uitgestelde			〃		
Rusl., Obl. bij *Hope en C*°.	5 〃	106⅝	〃		
Dito bij idem 1828/1829	5 〃	104	〃		
Cert. bij idem 1831/1833	5 〃		〃		
Dito bij idem 1840	4 〃	86½	〃	86 9/16	
Dito bij *Stieglitz*	4 〃	86 7/16	〃	86½	
Dito Nieuwe	4 〃	86¼	〃		
Dito 5de Serie	5 〃	98⅛	〃	98 5/16	98¼
Dito 1855, 6de Serie	5 〃	102 11/16	〃	102¾	102 11/16
Dito Adm. te Hamburg	5 〃		〃		
Dito dito te Londen	5 〃	101⅝	〃		
Dito dito dito	4½ 〃	99⅛	〃		
Inschrijv. in Assignatiën	6 〃		〃		
Certifikaten van dito	6 〃	66 13/16	〃	66⅞	
Spoorweg Aktiën	5 〃	80¾	〃		
Polen, Aand. 1835, fl. 500		158	〃		
Obligatiën	4 pCt.	82½	〃	82 9/16	
Pruissen, Oblig.	4½ 〃		〃		
Aandeelen 1854	3½ 〃	209	〃		
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 〃		〃		
Dito dito	4 〃	63⅜	〃	63½	
Dito Metalliek	5 〃	77 9/16	〃	77⅞	77⅞
Dito Rente Amsterdam	5 〃	86 13/16	〃	86⅞	86⅞
Dito Nationale 1854	5 〃	78⅜	〃	78 9/16	78 9/16
Dito dito	2½ 〃	39¼	〃	39 7/16	
Weener Bankaktiën	*f*	1111	〃	1113	
Dito Aand. fl. 250, 1839	〃		〃		
Dito dito 〃 250, 1854	4 pCt.	333	〃		
Beijeren, Spoorweg Aandeelen			〃		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5 〃		〃		
Dito bij *Rotschild*	5 〃		〃		
Denemarken, Obl. te Lond.	5 〃		〃		
Dito	3 〃		〃		
Braz. Geldl. 1824 v. £ 100	5 〃		〃		
Dito 1839 van £ 100	5 〃		〃		
Dito 1843 〃 〃 100	5 〃		〃		
Dito 1852	4½ 〃	95	〃		
Dito 1858	4½ 〃		〃		
Sardinië	5 〃		〃		
Peru, Geldl. 1854	4½ 〃	90	〃		
Dito te Parijs	〃		〃		
Ecuador, Oblig. 1855	1 〃	16⅛	〃	16½	
Venezuela, dito 6 pCt. thans	5 〃	43¼	〃	43¾	43¼
Dito Uitgestelde	2½ 〃	16	〃	16 5/16	16⅛
Grenada, Obligatiën	3½ 〃	20 3/16	〃	20½	20⅜
Dito Uitgestelde		5¾	〃	5 15/16	
Mexiko, dito	3 〃	18 5/16	〃	18 7/16	
Nrd-Amer. Ph. *Hope en C.*, Lr. A	*f*	795	〃		
Dito dito Lr. B	〃		〃		
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.		〃		
Amerik. Bank-Aktiën			〃		
Illinois Spoorw. Aandeelen			〃		
Dito Oblig. Constr. Bons	7 pCt.	84⅝	〃		
Louisiana	5 〃		〃		
Grieken, Obl. Geldl. 1825	5 〃		〃		

Handel-Maatschappij kontant 142½; Russische Spoorweg doorgef. 245¾, 246¼; Hypotheek 4½ pCt. —; Fr.-Oost. Spoorw.-Oblig. bij Hope 3 pCt. 130¾.

Algemeen was de markt vrij gunstig gestemd, Venezuela's uitgezonderd, die iets lager sluiten dan gisteren.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 3 pCt., Diskonto 3 pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 16 Dec. België 2½ pc. 57.—; 4½ pc. 99.50g; Metal. 81.62½; Nation. 82 62½p; Spanje 1½ pc. 30.12½; 3 pc. 42.68⅞g.

PARIJS, 16 Dec. Rente kont. 4½ pc. 97.—, op tijd 3 pc. 73.30; Credit mobilier 982; Fr.-Oost. Spoorw. 646; Spanje 1½ pc. —; 3 pc. 48¾; Rom. Leening 93½.

MADRID, 14 Dec. Spanje 3 pc. 44.10; 1½ pc. 31.50.

LONDEN, 16 Dec. Cons. 97; Braz. 5 pc. ——; 3 pc. Mexiko 20; 4½ pc. Peru 93¼; 3 pc. id. 73½; 4½ pc. id. doll. bonds 80; Grenada uitgest. 5¾; id. werkelijke 20¾; 5 pc. Venezuela 44; 2¼ pc. id. 17⅛; 5 pc. Port. 48¼; 3 pc. Spanje 47¾; 1½ pc. id. 31⅜; Amortiz. 6; Coupons 10; 4½ pc Russen 103¼; 5 pc. id. 113½; 2½ pc. Holland 66½; 4 pc. id 100¾; Illinois Shares 67; id. 7 pc. Oblig. 81; Sardinië 90¾; Ecuador 16¾.

WEENEN, 16 Dec. Met. 5 pc. 84.40; Nat. 85.70, Bank-Aktiën 969; Noord-Bahn akt. 173; Credit Anst. 245; O.-Fr. Spoorw. akt. 257; Lomb. Venetiaans. 117.—; Nieuwe 101.10; Wissel op Londen 3/m. 10.17½; Goud 1¼; Zilver —.

BERLIJN, 17 Dec. Stiegl. 5de serie 104½; 6de id. 108¾; Rusland 5 pc. 111¾; Pruiss. Staats. 4½ pc. 100½; Wissel op Londen 2/m. 6 th. 20⅝, Parijs 79⅞, Hamburg 150⅞, Amst. 142⅜, Petersburg 100½, Diskonto 4.

HAMBURG, 16 Dec. Mexikanen 4⅜, Spanje 3 pc. 40; 1½ pc. 29, Rusland 5 pc. 106¾, 4½ pc. —, Vereinsbank 98¾, Noord-Duits. bank 86½, Wissel op Londen 3/m. —.—; Amsterd. —.—, Diskonto 1¾.

FRANKFORT, 16 Dec. Metalliek 5 pc. 81, Spanje 3 pc. 42; 1½ pc. 30⅜, Wissel op Londen 117½, Weenen 120⅝, Parijs —, Amsterd. —, Diskonto 4.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	*f* 55⅝	2/m. Livorno	*f* 39⅛
Zigt 〃	〃 56⅛	〃 Napels	〃 80
2/m. Bordeaux	〃 55⅜	3/m. Petersburg	〃 1.73
½/m. 〃	〃 55¾	6/w. Weenen	〃 112¾
3/m. Madrid	〃 238	〃 Augsburg	〃 35⅓
〃 Cadix	〃 240	〃 Frankfort	〃 99⅜
〃 Sevilië	〃 237	2/m. Hamburg	〃 35
〃 Bilbao	〃 237	Zigt 〃	〃 35¼
〃 Lissabon	〃 41	2/m. Londen	〃 11.70
〃 Porto	〃 41	Zigt 〃	〃 11.77½
2/m. Genua	〃 45¾	Rotterdam	〃 ⅛

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	*f* 30,02½	a —	Pruissische	*f* 34 11/16	à —
Napelsche	〃 —,—	〃 —	Spaansche	〃 2,41	〃 —
Div. in £	〃 11,67½	〃 —	Hamb. Russ.	〃 34¼	〃 —
Eng. Russen	〃 11,67½	〃 —	Russ. in Z. R.	〃 34⅝	〃 —
Fransche	〃 55⅝	〃 —	Polen 〃 P. R.	〃 —	〃 —
Belgische	〃 55⅞	〃 —	〃 〃 Fl.	〃 27⅛	〃

Nation. Metall. *f* 30,07½.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIËN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f* 9,65	à 9,75
Oude Gerande Dukaten	〃 5,50	〃 5,60
Wigtige Souvereinen	〃 11,65	〃 11,75
〃 Pistolen	〃 9,50	〃 9,60
Stukken van 20 Franks	〃 9,25	〃 9,35

Baren Goud en Speciën à *f* 1442,60 per Ned. ℔ fijn 10 à 11 pc.

ZILVEREN SPECIËN.

Piasters per Stuk	*f* 2,55	à 2,60
Stukken van 5 Franks	〃 2,33	〃 2,36
Brabandsche Kroonen	〃 2,65	〃 2,7[illegible]
Fransche	*f* 2,70	*f* 2,75
Pruissische Daalders	〃 1,74	〃 1,77
Zilver 1000 à 980	〃 —,—	〃 —,—
〃 900 〃 700	*f* 104,20	à 105,—

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

Tarwe in een doen: 134 ℔ b. Poolsche *f* 335; 160 ℔ n. Bovenl. *f* 273; 125 ℔ Kubanka *f* 305.

Van Rogge verkocht: 126 ℔ Pruiss. *f* 203 bij gerijf; 124 ℔ Galatz *f* 187 bij partij.

Garst flaauw: 104 ℔ jarige Vriessche *f* 156.

AMSTERDAM, 17 Dec.

ROTTERDAM, 16 Dec. Rogge: 144/2 ℔ Petersburger *f* 170 bij partij.

SCHIEDAM, 16 Dec. Moutwijn *f* 13,75; Jenever *f* 19,25; Amst. Proef *f* 20,50 per Ned. vat zonder fust zonder de belasting. Spoeling *f* 1,90 per ketel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 16 Dec. Folkmann, Aalborg, Soerabaya, l. v. Falmouth.

BROUWERSHAVEN, 16 Dec. Lamcke, Johann Lange, Batavia n. Rott. - Smit, Dorothea Henriëtte, Rott. n. Batavia.

UITGEZEILD:

TEXEL, 16 Dec. Van 't Veer, Vrouw Anna, Londen.

HELVOET, 16 Dec. Knol, Catharina, Boston. - Den Breems, Trekvogel, Gibraltar.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 17 December, in lading naar:

Maintz.	J. Hammer, Mainz N°. 3.
Keulen.	Th. Wemmers, Cölln N°. 7.
Mannheim.	J. Polsen, Beurs van Rotterdam.
Dusseldorp.	H. Helt, Johanna Maria.

Rijnhoogte ARNHEM, 16 December 7 p. 1 duim. KEULEN, 16 〃 4 vt. 8 〃

PUBLIEKEVERKOOPING VAN HUIZEN IN HET O.Z.HEEREN-LOGEMENT

Op Maandag 20 December, des avonds ten vijf ure.

1. Huis, Brouwersgracht, UU 646. — 2. Huis, Achterhuis Tuin en Erve, Keizersgracht, SS 335. — 3. Huis, Stalling Tuin en Erven, Buiten-Singel, XX 27. — 4. Huis en Erve Amstel, C 480. — 5. Pakhuis, Tuin en Erf, Keizersgracht X 705. — 6. Boeren-Hofstede en Erven, Haarlemmermeer aan den IJweg, groot b. 9 9480. - 7. Twee Kampen Wei- en Hooilanden, nevens Perceel N°. 6, groot b. 9.9760: te zamen in slag. — 8. Huis, Tuin en Erf, Keizersgracht, X 645. — 9. Huis en Erve, Heerenstraat, SS 296. — 10. Dito, Nieuwebrugsteeg, M 429. — 11. Buitenverblijf *Slotzigt*, aan den Amsteldijk, over de Schollenbrug, E 13. — 12. Twee Pakhuizen en Erven, op Marken, achter Perceel S 145; S 145*a* en 145*b*. - 13. Een ruim Erf, op Marken, in den Visschersgang, achter Perceel S 142, te zamen in slag. — 14. Huis Tuin en Erve, Weesperstraat, W 549 — 15. Huis en Erve Spiegelgracht, BB 58. — 16 Dito, Haarlemmerdijk, TT 463. — 17. Dito, Warmoesstraat, M 474. — 18. Huis, Tuin en Erve Kerkstraat, AA 726. — 19. Huis en Erve, Krom-Boomsloot O 5. — 20. Dito, Bethanienstraat, K 165. — 21. Dito, Palmgracht, QQ 863. — 22. Pakhuis en Erf, Prinsengracht KK 512. — 23. Twee Huizen en Erve, Overtoom, levendige zijde, I 107 en 108.

Advertentiën.

(865) Heden overleed op het onverwachtst tot diepe droefheid van mij, mijne kinderen, aanbehuwdkinderen en kleinkinderen, mijne dierbare Echtgenoote Mejufvrouw ELISABETH JOHANNA SCHNELLER, in den ouderdom van bijna 71 jaren.

J. LOOIJAARD.

DELFSHAVEN, 13 December 1858.

Eenige kennisgeving.

PALEIS VOOR VOLKSVLIJT

TE

AMSTERDAM.

De Toespraak aan Z. M. den Koning, bij de Feestviering van den 7en September ll. door Dr. S. SARPHATI, is verkrijgbaar aan het Bureau der Vereeniging voor Volksvlijt, tot den prijs van 25 Cents, ten voordeele van een fonds voor de werklieden en bedienden van voornoemd Paleis.

De Zalf en Pillen van Holloway doen verbazende uitwerking ingeval van *brandwonden.* E.... Z.... te *Maastricht*, had zich met kokend water deerlijk gebrand. Hare regterzijde en been vooral waren in een beklagenswaardigen toestand. Op het oogenblik van het toeval had men een middel aangewend, waardoor het vleesch tot op het been zich afschilde. Men riep vervolgens geneeskundige hulp in, doch al spoedig was haar toestand hopeloos. Een vriend die haar bezocht en wiens been door de zalf en pillen van Holloway genezen waren, beval haar dezelven aan, zij volgde dien raad op, en in veertien dagen tijds was zij genezen, en heeft uit erkentelijkheid hare genezing aan den professor Holloway schriftelijk medegedeeld.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50.

Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 7.05, *f* 13.8[illegible], *f* 22.95.

(842) Bij G. B. VAN GOOR, te Gouda, is van de pers gekomen en algemeen verkrijgbaar gesteld:

WILH. BAUMEISTERS

Handleiding tot de Paardenkennis,

voor VEEARTSEN, PAARDENFOKKERS en PAARDENLIEFHEBBERS, door [illegible], naar de vierde verbeterde en vermeerderde Uitgave van [illegible] A. RUEFF, Hoogleeraar te Hohenheim. Met 211 naar het leven geteekende en in den tekst gedrukte HOUTGRAVUREN. Prijs . . . . . *f* 4.2[illegible]

De opgang, die dit nuttige Werk in Duitschland maakte, waar in een kort tijdsbestek niet minder dan vier drukken werden uitverkocht, moge ook voor Nederland tot voldoende aanbeveling strekken, waarin zoo weinig degelijke Werken over de Paardenkennis bestaan.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.

STATEN-GENERAAL

TWEEDE KAMER.

Voorloopig Verslag der Herziening van het Tarief op den In-, Uit- en Doorvoer.

Zitting 1858—1859.

...vernieuwde onderzoek in de afdeelingen gehouden ...at het wetsontwerp tot herziening van het tarief ...egten op den in-, uit- en doorvoer heeft tot de ...de beschouwingen en bedenkingen aanleiding ge-...

In al de afdeelingen is in meerdere of mindere ...van gedachten gewisseld omtrent de *tijdigheid* van ...voordragt.

...ar sommiger oordeel bestond voor deze herziening ...t oogenblik hoegenaamd geen grond. De oorspron-...e voordragt, den 8sten Junij des vorigen jaars aan ...Kamer aangeboden, nam hare aanleiding uit de ...ging van het Nederlandsch-Belgisch handels- en ...vaart-tractaat van 20 September 1851, tengevolge ...an de Nederlandsche Regering verpligt was, gevolg ...ven, aan de bepaling van art. 2 der wet van 1 Sep-...er 1854 (*Staatsblad* n°. 126), welk artikel de aan-...ng binnen zes maanden voorschrijft van een wets-...erp tot regeling der gevolgen van zoodanige opzegging. ...was toen noodig, wilde men voorkomen dat met ...uarij 1858 het tarief van 19 Junij 1845, zoo als ...door latere wetten gewijzigd was, op nieuw van ...t wierd, en mitsdien op een aantal artikelen, die ...et opgezegde tractaat aan lagere invoerregten waren ...worpen, hoogere regten wierden toegepast, dat er ...lijke maatregelen wierden genomen om de bij het ...aat bepaalde lagere regten te handhaven. Er bestond ...dye in die omstandigheid eene aanleiding voor de ...malige voordragt. Zij is echter weggenomen nadat ...et van den 19den December 1857 (*Staatsblad* n°. ...) voorzien had in de gevolgen van die opzegging. ...de Regering schijnt deze meening toegedaan te ... Men mogt het er althans voor houden, dat zij, ...de wijziging van den considerans van het wets-...erp, aan deze voordragt elk verband met de opzeg-...van het tractaat heeft willen ontnemen.

...estond er uit dien hoofde geene aanleiding voor ...herziening, ook andere redenen ontbraken, welke ...ansporing daartoe zouden kunnen aangemerkt worden. ...ers noch de *handel* noch de *industrie* hebben ...en gegeven van eene herziening te verlangen. De ...ste heeft zelfs, toen de vraag eenmaal aangeroerd ..., in krachtige publieke vertoogen en in menig adres ...deze Kamer, met groote zaakkennis gesteld, de ...ndigste bewijzen gegeven dat zij daarop geenszins ...teld was. Wat den eersten betreft, de kamers van ...phandel hebben, wel is waar meerendeels gunstig ...ent de voorgenomen herziening geadviseerd, doch ...haar is geen aandrang uitgegaan. Zij hebben vóór ...inroepen van haar oordeel bij de Regering niet op ...ge verlaging der invoerregten aangedrongen.

Vruchteloos werd dan ook door deze leden in de ...morie van Toelichting naar eenig bewijs gezocht der ...nden, welke de Regering zouden hebben bewogen ...dit wetsontwerp aan te bieden; en met leedwezen ...integen opgemerkt eene toegeeflijkheid aan de wen-...en, in het Voorloopig Verslag van den 12den Ja-...arij dezes jaars geuit, die niet in allen deele met de ...eene Regering zoo gewenschte zelfstandigheid schijnt ...strooken.

Het was aan deze leden voorgekomen, dat in dezen ...and der zaak, de Regering, met het oog op de we-...enlijk vrijgevige bepalingen en lage regten van het be-...aande tarief, eene vernieuwde behandeling daarvan ...evoegelijk achterwege had kunnen laten, afwachtende ...at door andere ons omringende Staten in het belang ...er handelsvrijheid zoude worden gedaan. Traden deze, ...e tot nog toe het beschermende stelsel bleven aan-...leven, tot de onzerzijds in practijk gebragte vrijge-...ige beginselen toe en stelden ook zij op ... grond-...ebied de mededinging van vreemde in... open, ...iet ware dan de tijd om in overweging ... en, of ...onzerzijds verder moest worden gegaan ... nu waren ...de bij het Nederlandsche tarief vastgestelde regten, in ...ergelijking met die van andere natiën, zeer laag te noemen. Van bescherming kan daarin geen of althans weinig spoor gevonden worden, zoodat de regten, ten onzent geheven, kunnen beschouwd worden niet veel meer dan eene fiscale strekking te bezitten. En is dit het geval, waarom ze nu nog lager gesteld? Waarom de inlandsche nijverheid nog meer prijs gegeven aan de mededinging van het buitenland, dat niet slechts zijn gebied voor de artikelen van onze nijverheid door hooge regten als het ware sluit, maar ook langs andere we-gen bescherming verleent aan zijne industrie? Waarom ook door eene buitensporige verlaging onzer invoer-regten het laatste bruikbare middel uit de hand gege-ven om bij eventueel noodige tractaten voordeelen te bedingen en concessiën te verkrijgen in het belang van handel en nijverheid beide? Naar het oordeel dezer leden behoort Nederland niet, op welke wijze en ten welken koste ook, den ijdelen roem na te jagen van de modelstaat des vrijen handels en der onbeschermde nijverheid te zijn.

Aan deze beschouwingen werd de bewering overgesteld, dat ten onregte de oorspronkelijke aanbieding eener voor-dragt tot herziening van het tarief uitsluitend als het gevolg van de opzegging van het handels- en scheepvaartverdrag met België wierd beschouwd; dat integendeel daaraan, hoewel zij te dier gelegenheid werd aangeboden, ook niet kon worden ontzegd de strekking om een gewigtigen stap verder te gaan op den weg van verbetering van het Nederlandsche tarief, in overeenstemming met de ten onzent meer en meer beleden beginselen van vrijheid in de ontwikkeling van handel zoowel als van nijverheid; eene strekking, die uit de geleidende missive aan de kamers van koophandel, dd. 10 Februarij 1857, reeds ten duidelijkste blijkt. Het is waar, de Regering is bij hare Memorie van Toelichting niet getreden in eene breede uiteenzetting van hare Motieven voor deze aan-bieding; maar sedert zij het beginsel van vrijheid en opheffing van bescherming als het hare erkend had, en nadat in het Voorloopig Verslag, dd. 12 Januarij 1858, dat zij grootendeels in de Memorie van Toelichting be-aamt, op daarin ontwikkelde gronden door de meerder-heid dezer Kamer de wensch naar eene bewerking van het geheele tarief in den geest van een vrijzinnig stelsel werd te kennen gegeven, moest zulk eene ontwikkeling overbodig worden geacht.

Volgens het oordeel van zeer vele leden bestond er ook altijd aanleiding voor eene herziening, die overeen-stemming moet daarstellen tusschen beleden beginselen en wettelijke bepalingen, indien de eerste den toets hebben doorgestaan. En dit is hier het geval.

Ten onregte, beweerden sommige leden wijders, werd ook steeds verband gezocht tusschen tariefsbepalingen in andere landen en hetgeen door ons in dat opzigt is of zal worden tot stand gebragt. Elke Staat gedraagt zich naar zijne eigen begrippen en behoeften. En moes-ten wij op Frankrijk, België of andere Rijken *wach-ten*, wanneer zou het tijdstip aanbreken dat wij zelven zouden kunnen handelen? Integendeel bestaat er grond om aan te nemen, dat het door ons gestelde voorbeeld bij onze naburen navolging zal vinden, die van lieverlede, ook zonder den drang van handelsverdragen, verpligt zullen zijn tot de meer gezonde begrippen van staatshuishouding toe te treden; waarvan blijkens be-rigten dezer dagen in de dagbladen opgenomen (zie onder anderen de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van den 10den dezer, (afdeeling Belgische Post) in Belgie reeds sporen te vinden zijn.

Bovendien, tenzij het door deze Kamer uitgebragt Voorloopig Verslag de zaak wat al gunstig voorgesteld hebbe, schijnt de herziening van het tarief in dezen geest den bijval der meeste leden te hebben ondervon-den; de zaak, zoolang aanhangig en *van alle zijden*, zoowel door de belanghebbende als door deze Kamer, ook door de kamers van koophandel, wier adviesen in druk zijn medegedeeld, bezien en beoordeeld, is rijp voor eene beslissing, die, hoe zij ook moge uitvallen, voor de industrielen altijd aangenamer moet zijn dan de voortduring van den onzekeren toestand, waarin zij sedert de opzegging van genoemd handels- en scheep-vaartverdrag tot nog toe verkeerd hebben.

Behalve deze argumenten van meer algemeene strek-king, werden in eene afdeeling de drie volgende, meer bijzondere gronden van uitstel aangevoerd.

Door enkelen werd deze zaak geknoopt aan de water-aftappingen ten behoeve van Belgische grondeigenaren uit de rivier de Maas, en beweerd, dat de verlaging van het tarief, welke hoofdzakelijk ten voordeele van Belgie zal strekken, in geen geval moest plaats hebben vóór de eindregeling dezer quæstie, opdat men zich niet van een nieuw bestrijdingsmiddel tegenover dien Staat beroove. — Tegen dit beweren is aangevoerd, dat deze geheel op zich zelve staande zaak een onder-werp van speciale onderhandelingen moest blijven en niet vermengd behoorde te worden met de tariefsher-ziening, welke een vraagstuk van meer algemeen be-lang uitmaakt. Is deze wenschelijk, dan behoort zij niet van de meer of minder gelukkige uitkomst der onder-handelingen in de aangelegenheden der Maas afhan-kelijk te worden gesteld.

De tweede exceptie bestond daarin, dat aan het prijs-geven der inlandsche industrie aan de algemeene con-currentie behoort vooraf te gaan de gelijkstelling van den toestand der inlandsche industrie aan die van het buitenland, wat het vermogen en de middelen van pro-ductie betreft. Deze gelijkstelling ontbreekt hier, in zoover elders de brandstoffen, het brood der nijverheid, onbelast en de middelen van gemeenschap, vooral de spoorwegen, menigvuldig zijn. Hier te lande integendeel zijn de brandstoffen, uit den aard der zaak duurder in prijs, nog belast, en ontbreken de spoorwegen in de fabrieksteden des lands geheel. Voegt men daarbij, dat de nijverheid gedrukt wordt door een aanzienlijk patent-regt, dat de meeste harer grondstoffen van elders moe-ten aangevoerd worden, en dat voor alsnog de arbeids-loonen niet met die in vreemde landen in vergelijking kunnen komen, dan schijnt de tijd nog niet dáár om aan de nijverheid nieuwe bezwaren op te leggen. — Ook deze beschouwing werd beantwoord door eene verwijzing naar de voordragten tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen en tot bekrachtiging der con-cessie voor eenen belangrijken spoorweg, terwijl de aan-leg van andere lijnen in overweging is. Doch ook van eene onbereikbare, volkomene gelijkheid scheen de ver-laging van het tarief niet afhankelijk gesteld te moeten worden, indien zij overigens wenschelijk en toepasselijk mogt zijn.

In de derde plaats meenden enkele leden te weten, dat de Regering voornemens is, onderhandelingen te openen, of hiermede reeds voorloopig aangevangen is, tot het sluiten van een nieuw handelsverdrag met Bel-gië. Mogt dit zoo zijn, dan kon men zich in die afdeeling met het uitstel dezer herziening vereenigen. Op deze vraag werd een bepaald antwoord van de Regering ge-wacht.

§ 2. Wat den *omvang* dezer herzienining betreft, heeft de Regering, blijkens de Memorie van Toelichting, op verre de meeste punten aan de wenschen, in het vorig Voorloopig Verslag opgenomen, toegegeven.

Terwijl enkele leden het betreurden, dat zij niet verder gegaan was met de toepassing van het aange-nomen beginsel van vereenvoudiging door verlaging van de bestaande regten, anderen daarentegen met haar van meening waren, dat het voor alsnog, ook met het oog op de eischen der schatkist, ongeraden zoude zijn, tot eene algemeene verlaging dier regten over te gaan, waren verscheidene leden van oordeel, dat de Regering wat al te bereidwillig het oor geleend heeft aan de wei-nig gemotiveerde wenken, welke van deze Kamer zijn uitgegaan. Onder dezen bevonden er zich ook, die ge-noegen hadden genomen met de eerste voordragt. Zij zouden gewenscht hebben, dat men zich daarbij bepaald

had. Zoo als toch daar het beginsel werd toegepast, scheen noch de producent, noch de schatkist geschaad te worden, en werd bovendien de handel van menige belemmering ontheven. De leden echter, die tegen het vorig ontwerp gestemd waren, hadden tegen deze voordragt nog grooter bezwaar, voor zoover daarbij het beginsel van verlaging van regten nog verder wordt uitgestrekt. Vrij algemeen kon men zich echter vereenigen met de vrijstelling en vermindering der regten welke op de grondstoffen voor de nijverheid en de levensbehoeften drukken.

Ten aanzien van den vorm werd met leedwezen vernomen, dat de Regering is blijven vasthouden aan eene gedeeltelijke herziening. Op dit punt zouden ook de tegenstanders van dit ontwerp gaarne meer toegeeflijkheid hebben bespeurd. Vele leden achtten de belofte eener officiele uitgaaf onvoldoende en bleven den reeds uitgedrukten wensch koesteren naar eene wet, niet tot wijziging, maar tot vaststelling van een geheel nieuw tarief volgens het thans aangenomen stelsel.

§ 3. De vraag in hoeverre ter bevordering van eenvormigheid de toepassing van een gelijkmatig regt van 5 per cent der waarde, waarmede in den regel eene aanzienlijke verlaging der invoerregten gepaard gaat, aannemelijk is, werd bij dit onderzoek op nieuw besproken met het oog op de industrie, de consumenten en den handel.

De tegenstanders van deze herziening moesten de voordragt in dit opzigt met verdubbelde kracht bestrijden, omdat zij nog meer dan de vorige aan de nijverheid ten behoeve van den consument en den handelaar eenen gevoeligen, ja onoverkomelijken slag zal toebrengen. Het kwam hun voor, dat de Regering ten deze, medegevoerd door een te ver gedreven streven naar absolute toepassing der theorien van handelsvrijheid, de perken eener wijze voorzigtigheid te buiten gaat. In een land, waar, ten gevolge van duurte der levensmiddelen, druk van belastingen (vooral der accijnsen), hooge prijzen van grondstoffen en dagloonen, de productie meer dan elders bemoeijelijkt wordt, en de uitvoer door hooge invoerregten van andere Staten belet wordt, schijnt de toepassing van dit beginsel tot *vernietiging* van menigen tak van industrie te zullen leiden. Men vergete toch niet, dat deze in ons land, vooral sedert 1830, na de afscheiding van Belgie ontstaan is en zich geleidelijk ontwikkeld heeft onder eene krachtige bescherming, welke, van lieverlede verminderd, thans reeds nagenoeg is opgeheven. Intusschen blijven, Engeland en Zwitserland eenigermate uitgezonderd, de meeste andere Europesche Staten aan hunne fabrieken eene krachtige bescherming verleenen. Hebben niettemin de Nederlandsche producenten zich weten staande te houden, dit is niet zonder de uiterste krachtsinspanning geschied; doch daarom ook te meer zou het afkeuring verdienen, hen te beloonen met eene onverbiddelijke opheffing van regten, welke niet zoo zeer strekken tot bescherming, maar om eenigzins eene al te krachtige mededinging te beperken van eene elders bevoorregte industrie. In het vorig Voorloopig Verslag beroept men zich op Zwitserland als een voorbeeld hoe de industrie onbeschermd bloeijen kan, maar men schijnt uit onbekendheid met het Zwitsersche tarief voorbij te hebben gezien, dat ook daar het inheemsche fabricaat door *hoogere* regten dan de hier voorgestelde beschermd wordt. De katoenfabricatie, in het Voorloopig Verslag bedoeld, schijnt daar door bijzondere omstandigheden deze bescherming te kunnen missen. (1) Zelfs in Engeland, waarop zoo vaak gewezen wordt, en dat eerst dan de volkomene vrijheid huldigt wanneer de industrie zich in die mate ontwikkeld heeft dat zij bescherming missen kan, worden nog belangrijke regten geheven op den invoer van *aardewerk*, *boekwerken*, *glaswerk*, *hoeden*, *horologien*, *ijzer*, *laarzen*, *lederwerk*, *ornamenten*, *papier*, *schoenen*, *zijden stoffen* enz. Het betoog is dan ook in verschillende dagbladen en losse geschriften, ook door vergelijkende opgaven uit de tarieven van verschillende Rijken, voldingend geleverd, dat de stelling niet opgaat, volgens welke de nijverheid door opheffing van alle bescherming gebaat zoude worden. Als grond voor het behoud der bestaande regten wilden deze leden ook herinneren, dat het hier niet alleen den fabrikant geldt, maar dat het fabriekwezen in naauw verband staat met de welvaart van de arbeidende klasse en alsnog aan duizenden brood verschaft. De arbeid, het kapitaal der armoede, wordt door de vernietiging van de nijverheid prijsgegeven en de arbeider in armoede gedompeld. En weinig baten hem vrije invoer en lage prijzen, indien hem het middel ontbreekt om zich de voorwerpen zijner dagelijksche behoefte te verschaffen. Reeds nu is het loon voor zeer velen te gering om zich zonder inroeping der liefdadigheid staande te houden.

In den regel, beweerden deze leden verder, wordt door de theoristen hier te lande te uitsluitend het belang van den *consument* op den voorgrond gesteld.

Waarom dezen zoo bij uitnemendheid bevoorregt? Waarom het onregtmatig geacht, dat eene luttele verhooging der prijzen boven de natuurlijke waarde bijdrage tot instandhouding van de nijverheid en daardoor tot ondersteuning van den arbeider? Eenige leden meenden echter zelfs voor den consument in deze herziening geen heil te kunnen ontdekken. Vestigden zij het oog op de veranderingen die daarbij worden voorgesteld, en op het rezultaat dat ook de Regering daaruit verwacht, dan blijkt het dat het bedrag van ongeveer *f* 3,000,000 door de verbruikers op te brengen, bijna gelijk zal staan met de tegenwoordige opbrengst van het tarief. Er kan hier dus alleen van verplaatsing van lasten sprake zijn, en deze nog wel op sommige punten in strijd met het algemeen belang. Ten bewijze strekke de verhooging der regten op *ijzerwerk en gereedschappen*, *hetzij gesmeed*, *geslagen of geplet*, van 2 per cent tot 5 per cent; op *rijst en padi*, van 2 en 3 cents tot 5 en 15 cents de 100 pond; op *bier* en bovenal op de *granen*, die, alleen *f* 170,000 meer dan thans zullen moeten opbrengen, tegenover eene verlaging op mode-artikelen en parfumerien en andere.

En wat eindelijk den handel hier te lande betreft, ook deze deelt, naar de meening van verscheidene leden te zeer in de gunsten van de staathuishoudkundigen. Voor hem is reeds zeer veel op het gebied van wetgeving, ook door stelselmatige verlaging van regten, gedaan, terwijl hij in vroegere tijden in ruime mate het voorwerp van de bezorgdheid der Regering had uitgemaakt. Nu nog genieten handel en scheepvaart in het consignatiestelsel der Indische producten, in de assurantien dier producten onmiddelijk, en in den suiker-accijns zijdelings eene aanzienlijke bescherming. Het zou eene dwaling zijn, door ruimere verlaging van regten met der daad deze bescherming nog te vermeerderen ten koste van de nijverheid. Ook is het zelfs niet boven allen twijfel verheven, of de Nederlandsche handel op den duur gebaat wordt door de openstelling voor eene onbeperkte concurrentie voor den vreemde, die zeker het regtstreeksche voordeel voor zich beoogt.

Nog werd als een gewigtig bezwaar tegen de toepassing van een uniformregt aangevoerd, dat daardoor; zoo al *gelijkvormigheid*, voorzeker *geene gelijkmatigheid van belasting* zal bevorderd worden. Het is toch niet de vreemde *grondstof*, waarvan de vrije invoer in beginsel aangenomen is, maar wel het vreemde *fabricaat*, de vreemde arbeid, die belast moet zijn. En nu is het, meende men, onbetwistbaar dat door een uniform regt de *binnenlandsche arbeid*, bij voorwerpen waarvan het arbeidsloon een gering gedeelte der waarde uitmaakt, veel meer tegen buitenlandsche concurrentie zal beschermd, en de *vreemden arbeid* daarbij veel meer zal belast worden dan dit het geval zal wezen bij fabriekgoederen, waaraan de *grondstof* het *minste*, en de *arbeid* het *grootste* deel der waarde geeft.

Tegenover deze bezwaren werd door vele andere leden het volgende aangevoerd.

In beginsel behoeft een laag tarief geene verdediging. Door de bevordering toch der concurrentie worden de prijzen der handelsartikelen verlaagd en alzoo het debiet vermeerderd. Hoe meer er verbruikt wordt, des te meer zal er geproduceerd moeten worden, en zoo langs den natuurlijken weg de producent duurzaam gebaat worden. Bescherming door hooge regten verlamt de industrie, terwijl openstelling der grenzen tot aansporing en opwekking strekt om alle krachten in te spannen tot bevordering van goedkooper productie. Het laatste is door de ondervinding bewaarheid geworden met opzigt zoowel tot de reederijen als tot de fabrieknijverheid zelve. Op zich zelve beschouwd is ook ieder inkomend regt een ongeoorloofde dwang op de individuele vrijheid, welke daardoor verhinderd wordt te koopen, waar zij dit het goedkoopst kan doen. Op dit beginsel werd ter kwader ure ten behoeve van den fiscus en tot bescherming der industrie inbreuk gemaakt. Hoe moeijelijk het valt, zich van de gevolgen van dezen misstap los te maken, blijkt ten onzent ook uit den stelselmatigen tegenstand tegen elke hervorming op den weg der vrijmaking van handel en nijverheid. Gaarne willen ook de voorstanders dier vrijheid toegeven, dat deze losmaking niet dan trapsgewijze behoort te geschieden, maar het streven moet daarheen zijn, en de overgang kan ook geenszins plotseling genoemd worden. Sedert de vaststelling van het tarief van 1845 is dat beginsel omhelsd en toegepast geworden, en zelfs nu geldt het niet de volkomene bereiking van het beoogde doel. Met het oog toch op het te wachten finantiëel rezultaat dezer herziening blijkt dat, de afschaffing der 13 opcenten inbegrepen, het verlies slechts *f* 96,613 zal bedragen; eene som, die, omgeslagen over de verschillende fabrieken van ons land, voorwaar geen overwegend bezwaar kan opleveren, en tegen welke nog een bedrag van *drie millioen* aan inkomende regten overstaat.

Betreurenswaardig is de gedurige tegenoverstelling van *handel* en *nijverheid*, waardoor men het wil laten voorkomen als of aan de belangen van den handelaar en den consument de fabrieknijverheid wordt opgeofferd.

Soortgelijke beschuldigingen, in enkele gelegenhei[d]... geschriften zelfs op heftigen toon ontwikkeld, plei[ten] niet voor eene onbevooroordeelde beschouwing. Zij ... deze voorstelling ingang trachten te doen vinden, ... de ware toedragt der zaak over het hoofd. Zij verge[ten] dat de handelsverdragen met België sedert 1846 ... legenheid gaven om tegen 1 per cent enkele hoo... manufacturen, bijv. linnen, in te voeren, en dat n... tegenstaande dit geringe regt, de concurrerende fabrie[ken] hier te lande gebloeid hebben. De afstemming d... deze Kamer van het jongste verdrag met België ... rustte voorzeker ook geenszins alleen op den gro[nd] dat het strekken moest om de bij het vroeger tract[aat] verlaagde regten tegenover België te bestendigen. Rede[nen] van bijzonderen en gansch anderen aard zijn daa[rbij] van overwegenden invloed geweest.

De inlandsche industrie moge onder het genot ee[ner] krachtige bescherming ontstaan zijn, zij heeft later ... toond deze niet te behoeven. De bewijzen zijn volg[ens] sommigen ruimschoots te vinden. Men zie slechts ... ontwikkeling der nijverheid te Enschedé, te Devent[er], te Zwolle, te Tilburg, te Maastricht, die voor h... producten niet alleen hier te lande goeden afzet vin[den], maar zelfs in verwijderde landen hare voortbrengse[len] ter markt brengt. Tusschen Kampen en Arnhem lig[gen] steenovens, die tot 3 millioen steenen jaarlijks verva[ardigen]. De papierfabrieken schieten zelfs te kort ... productie, terwijl de prijzen van de lompen geda... zijn en die van het papier stijgen. Ook de zeep[fa]brieken, die fijnere soorten van zeep bereiden, en... likeurstokerijen nemen gestadig in bloei toe. De ... wering, dat de industrie opgeofferd wordt, in dus ... juist. En zijn er al fabrieken die achteruit gaan, ... redenen daarvoor zijn te vinden of in de omstand[ig]heid dat deze voortdurend kunstmatig in het le[ven] zouden moeten gehouden worden, of daarin, dat ... industrie niet genoegzaam de resultaten der we[ten]schappelijke beoefening van de werktuig- en scheiku[nde] benuttigt. In stede van bescherming, zou zich in h... belang veeleer het oprigten van instellingen van ond... wijs laten aanprijzen tot verspreiding van deze ... haar zoo noodzakelijke kennis. Het is met het oog ... dit gebrek, dat in het vorig verslag gewezen werd ... het voorbeeld van de Zwitsersche katoenfabrieken: ... werd niet beweerd, dat in Zwitserland geene *inv[oer]regten* zouden worden geheven; er is daarbij al... sprake geweest van *bescherming*, en het voorbeeld ... katoen-fabrieken moest strekken om te doen uitko... hoe, niettegenstaande de grondstof met groote ko... uit ver verwijderde oorden moet aangevoerd word[en], zij nog gelegenheid vinden om zelfs op Java o... een differentieel regt van 100 pCt. (24—12 pCt.) ... voordeel te verkoopen. Wel beriep men zich ter ... strijding van dit voorbeeld op voordeelen van be... king die hier niet te vinden zijn, bijv. op de meer[dere] geschiktheid van het bergwater in Zwitserland om ... toenen stoffen met het op Java zoo getrokken Ad[ria]nopel-rood te verwen; maar wat wegen deze tege[n] vervoerkosten en regten van verschillenden aard, ... lende zoowel op den aanvoer van de ruwe grond[stof] als op het vervoer van het verwerkte product?

Men vergete ook niet, dat voor de industrie ... gestadig nieuwe gelegenheden tot afzet harer produ[cten] openen. Door enkele leden werd gewezen op de ... vankelijke openstelling van Japan, waar het glas... kristalwerk en ook de lakens zeer gewild zijn.

Beriepen zich de tegenstanders op het nadeel ... het te niet gaan van de nijverheid voor de arbei[ders] te verwachten, men kan daar met regt tegenovers[tel]len, dat die ondergang zich geenszins laat ducht[en] en dat het in geen geval oordeelkundig zou zijn, ... behoeve van een gedeelte het geheel te verplig[ten] hoogere prijzen te besteden. Bovendien, wat baat p[ro]ductie, indien consumtie ontbreekt? Of zou de stel... moeten opgaan, dat de ingezetenen belast moet[en wor]den, om den fabriekant gelegenheid te geven el... met winst te verkoopen?

Er is ook op bescherming van den handel gewe[zen]. Door de bestrijders zelven van dit ontwerp is dit re... eenigermate tegengesproken door de herinnering, ... ook de handel met vreemde mededinging te kamp[en] heeft. Zelfs verkeert hij, ook ten gevolge der laa[tste] handelscrisis, in gedrukten toestand. De vrachten ... der andere op de Oostzee zijn zeer laag, en het ... zelfs bekend, dat alleen te Batavia kort geleden ... schepen, inhoudende 20,000 tonnen, vergeefs op ... dingen wachtten, welk getal nog steeds toeneemt.

Nederland, dat ten allen tijde zijnen bloei en zi[jne] welvaart te danken heeft gehad aan handel en schee[p]vaart, moet zich op het materieel gebied steeds ... die rigting ontwikkelen. Het moet meer en meer st[re]ven om te worden eene stapelplaats (*porto franco*) ... vreemde producten, uit alle oorden door zijne in[ge]zetenen verzameld om hier verhandeld en vervolgen[s] voor zoo verre zij niet aan de binnenlandsche co[n]sumtie overgelaten worden, zooveel mogelijk op ... zelfde wijze uitgevoerd te worden. Daartoe is vrijh[eid] van beweging noodig; daardoor wordt welvaart ...

(1) Men zie de hier ter stede uitgegeven *Loi fédérale sur les péages, suivie du tarif des péages du 27 Août* 1851.

eid ook onder hen, die, aan het fabriekwezen niet bonden, in het bedrijf van den handel en de scheep- rt een eerlijk middel van bestaan zullen vinden; rmede behoeft in geenen deele gepaard te gaan de ergang van eene voor ons land berekende en wer- k nijvere industrie.

Aan het slot van deze paragraaph wenscht de Com- sie van Rapporteurs te vermelden, dat door vele en het verlangen is te kennen gegeven om eene ta- arisch vergelijkende opgave te mogen ontvangen van tuit- en invoer der hoofdartikelen van het gewijzigd ef, bijv. *manufacturen*, *aarde-* en *glaswerk* en an- e, van 1845 tot 1857. Zij acht het voor de Kamer schelijk, te kunnen beoordeelen welke werking het ef van 1845 en de daarop gevolgde wijzigingen had hebben. De bouwstoffen voor zulk een tabel zijn voorhanden in de jaarlijks door de Regering uit- even statistieke tabellen, maar die zijn niet alle in den van de leden. Hare zamenstelling kan ook be- overgelaten worden aan personen, die met zooda- werk door langdurige oefening bekend zijn.

4. De beschouwingen meer bijzonder betreffende *heffing der regten naar de waarde* der ingevoerde kelen kwamen op het volgende neder.

Als bedenkingen werd daartegen aangevoerd, dat de *arde* geen juiste maatstaf voor de berekening der gten kan uitmaken, omdat zij van omstandigheden n allerlei aard afhankelijk en zeer afwisselend is. oor de heffing van regten is het *gewigt*, dat stabi- eit waarborgt, een zekerder en meer gelijkwerkende atstaf. De *waarde* van handels-artikelen laat zich et voor zekere tijdvakken bepalen, en evenwel zal ne soort van waardebepaling of tarifering noodig zijn, men niet, ten gevolge van bijzondere inzigten der btenaren, ongelijkmatige werking in de heffing der gten op dezelfde goederen toelaten. Zij is voor ve- lei voorwerpen wegens hunnen aard, ook in speciale allen, onmogelijk, zelfs niet approximatief te bere- nen. Uiterst moeijelijk is zij vaak, bij voorbeeld bij rtijen van halfparige voorwerpen (handschoenen, schoe- en), beschadigde manufakturen enz., wier komplete- ng in eene andere dergelijke bezending, afzonderlijk ordt bezorgd. In de groote koopsteden moge de hulp n deskundigen ter bepaling der waarde ingeroepen nnen worden, op de grenzen zal dit niet dan met oot tijdverlies kunnen plaats hebben. Het *gewigt* arentegen heeft, volgens vele leden en ook na de kenning van zooveel fabrikanten, die hunne beschou- ngen in adressen en andere geschriften aan deze amer hebben ingediend en publiek gemaakt, tot nog oe als maatstaf goed gewerkt. De ondervinding dezer aatsten, wier belang in dit opzigt in overeenstemming s met dat der administratie en der schatkist, mag hier och wel in aanmerking genomen worden. Als maatstaf s de waarde dan ook geenszins in het belang der schatkist, omdat het zich laat verwachten, dat de aan- giften steeds verre beneden de actuele waarde der goe- deren zullen blijven. Het is zelfs zeer betwijfelbaar, of de schatkist in den regel, in plaats van 5 per cent, wel 4 per cent, in vele gevallen zelfs 3 per cent of welligt minder nog der waarde zal trekken. Zoo zal de vreemde invoer in verdubbelde mate vermeerderen, de inlandsche producent benadeeld en de consument, die daarom niet in het voordeel van de ontdoken be- lasting zal deelen, niet bevoordeeld worden. De ad- ministratie, reeds bemoeijelijkt door de verpligting om den prijs te bepalen, kan niet zonder schromelijk tijd- verlies en vaak zonder schade voor de belanghebben- den, treden in een zorgvuldig onderzoek van ieder voorwerp in elke baal, kist of pak. Zij zal zich moeten bepalen tot een vlugtig onderzoek der voor de hand liggende voorwerpen, welke in den regel wel de minst waardige zullen zijn. En vindt zij al bewijzen van ontduiking, er staat haar geen ander middel van be- straffing ten dienste dan de benadering. Hiertoe zal zij, uit vrees voor persoonlijk nadeel, niet dan schoor- voetend overgaan, en eerst dan wanneer de aangiften zeer ver beneden de waarde geschieden, of de prijzen der te laag aangegeven voorwerpen hare beurs niet te boven gaat. In het vorig verslag is op meer andere bezwaren tegen dezen maatstaf gewezen, welke thans nog vermeerderd worden met de belangrijke bedenking, dat juist bij rijzende prijzen de heffing van een regt op de waarde den inlandschen marktprijs verhoogt.

De Regering heeft daarop geantwoord met een beroep op de ervaring. De ervaring van de werking van dit beginsel ten opzigte van *aardewerk*, *glaswerk*, *manufacturen* enz., alle tot nog toe ook elders bij het gewigt belast, moet echter nog verkregen worden. De andere bewering, dat elk stelsel tot misbruiken aanleiding kan geven, scheen ook geen geldige grond om van stelsel te veranderen. De vraag moet zijn: van welk stelsel zijn de minste misbruiken te wachten? Voor het overige verwijst de Memorie van Toelichting naar de wederlegging in het verslag zelf, die op de wijze van heffing in Nederlandsch Indie verwijst als bewijs voor de rigtige werking van dit beginsel. Enkele leden meenden, dat daar juist het bewijs te vinden is van deszelfs ongeschiktheid en ontoepasselijkheid. Daar toch worden driemaandelijksche tariferingen opgemaakt van de voornaamste artikelen van invoer, beneden welke niet mag worden getaxeerd. Indien al soortgelijke periodieke prijstarieven zouden kunnen gemaakt worden voor het moederland, waar de marktprijzen van zoo veel verschillende omstandigheden afhankelijk zijn, dan zullen zij nog altijd eene groote speling moeten laten, die aan al de boven ontwikkelde bezwaren en misbruiken ruim baan geeft. Dit voorbeeld mogt dus niet als afdoend bewijsmiddel worden toegelaten. Ten slotte beriepen zich de voorstanders van de heffing naar het *gewigt* op de omstandigheid, dat in 1822 juist om zijne vele gebreken de maatstaf der *waarde*, die sedert 1725 gevolgd was, verlaten is geworden. Op deze gronden wenschten zij aan de Regering alsnog in overweging te geven, deze wijze van heffing niet uit te breiden, maar, zoo noodig, door splitsing van hetzelfde artikel in verschillende onderdeelen, de heffing naar het gewigt meer dienstbaar te maken aan eene rigtige perceptie.

Hoewel deze beschouwingen veel indruk maakten, verklaarden toch vele leden in de meening der Regering te blijven deelen. De ongelijkmatige werking van de heffing naar het gewigt, die vooral bij bewerkte goederen en stoffen de minder waardige proportioneel aan hoogere regten onderwerpt dan het fijner en duurder fabricaat, en daardoor ook nadeelig terugwerkt op de ontwikkeling van ons fabriekwezen, bleef voor hen de hoofdgrond om zich met deze strekking der voordragt te vereenigen. Hier vooral mogt ook het belang van den minderen consument gelden, die door een evenrediger regt op grovere wollen stoffen, aarde- en glaswerk voorzeker gebaat zal worden. Zij bleven ook van oordeel, dat eene evenredige heffing naar de *waarde* bij de toepassing groot gemak voor de administratie zal opleveren.

§ 5. Even als bij het vorig onderzoek vond de voorgedragen uitbreiding van den vrijen uitvoer over het algemeen bijval. Door de vrijstelling van den uitvoer van *schapen*, *lammeren*, *varkens en lijmvleesch* was, althans gedeeltelijk, aan den wensch, in het vorig verslag opgenomen, voldaan.

Daarentegen zijn de zeer hooge uitvoerregten op *lompen* geheel behouden. Met eenige bevreemding had men van de daarvoor aangevoerde verdediging kennis genomen. Eenige tegenstanders van deze tariefsherziening, het behoud der bestaande uitvoerregten op de lompen goedkeurende, beriepen zich zelfs op die huldiging van een zeer beschermend stelsel, om der Regering in overweging te geven, dezelfde beschouwing ook op andere takken van industrie, al was het dan in mindere mate toe te passen.

Sommige leden achtten het behoud dezer regten bovendien eene ontsiering van het tarief. Zij beweerden, dat regten van *f* 10, *f* 5 en *f* 3 op zulk een artikel gelijkstaan aan een volkomen verbod van uitvoer. De *linnen* en *katoenen lompen*, waarvan in eene naburige stad, welke eene der stapelplaatsen van dit artikel is, meer dan een half millioen ponden voorhanden ligt, kunnen, zeide men, thans voor *f* 0.02½ à *f* 0.03 per pond verkregen worden. Met het oog op die prijzen genieten de papierfabrieken de ongehoorde bescherming van *drie* à *vier honderd per cent* van de waarde harer grondstof, ten koste van het schamel loon, dat de arme verzamelaar uit zijn treurig bedrijf trok; ten koste echter ook van de zedelijkheid in de grensplaatsen, waar gansche benden kinderen tot sluikerij worden verlokt door eene premie *f* 0,05 per pond lompen vrij over de grenzen gevoerd. Met ernst wenschten deze leden aan de Regering alsnog in overweging te geven, deze regten zoo al niet geheel op te heffen, althans aanzienlijk te verminderen. Welligt kan zelfs de uitvoer van *wollen* lompen geheel vrijgesteld worden, en alleen een matig regt op *linnen* en *katoenen* lompen en dergelijke, daarmede bij het tarief gelijkgestelde voorwerpen behouden worden, welke als hoofdgrondstof voor de papierfabricatie strekken.

Er waren leden, die meenden, dat de lompen in dit jaar bijna onverkoopbaar waren. De prijsbepaling was geheel afhankelijk van de papierfabrieken, waarvan vele op de Veluwe door gebrek aan water bovendien weinig behoefte aan grondstof hadden.

Wat den vrijen uitvoer der verschillende *aschsoorten* betreft, welke in dit wetsontwerp voltooid wordt door de voorgestelde uitbreiding tot de *zeepzieders-*, *zoutkeet-* en *haardasch*, werden de wenschen, in het vorig verslag te kennen gegeven, herhaald. Eenige leden bleven bij de meening, dat het behoud van een uitvoerregt op *haardasch*, *mest* en *stroo* noodzakelijk is in het belang van den landbouw. Even als bij de *lompen*, is de productie der *asschen* beperkt. De bewering in de Memorie van Toelichting, dat er te veel voor het inlandsch verbruik aanwezig zou zijn, is dan ook niet minder juist. Vooral geldt bij zeer velen de bedenking ten opzigte van de *zelk-asch*, eene grondstof voor de *flesschenfabrieken*, waarvan de productie verboden is en de voorraad mitsdien van lieverlede afneemt. In het belang dezer fabrieken werd ook de vrije uitvoer van *gebroken glas* en *gruis* bestreden. Vreemd zoude het zijn indien de Regering, na het belang der *papierfabrieken* te hebben voorgestaan, dezen wensch in het belang der *glasblazerijen* niet verhoorde. Door andere leden werd voor het behoud der vrijstelling voor den uitvoer van *asschen*, behalve hetgeen door de Regering ten antwoord is gegeven, nog aangevoerd, dat de *haardasch* in een overgroot gedeelte van het Rijk, ten gevolge van het toenemend gebruik van *steenkolen*, voor den landbouw onbruikbaar is geworden.

§ 6. Met genoegen is de toezegging eener herziening der bepalingen omtrent de *heffing van leges* en de *emolumenten* ontvangen.

Minder ingenomen waren verscheidene leden met het antwoord op de vraag, of de Regering de noodzakelijkheid niet inzag eener *herziening der algemeene wet van* 26 *Augustus* 1822. Zij waren door dit antwoord voor alsnog niet overtuigd, dat deze wet geene herziening zou behoeven, te meer daar eene wet tot herziening in het jaar 1853, door het tegenwoordig hoofd van het Ministerie van Finantien was voorgedragen en onderzocht, en zonder nu op eene onmiddelijke indiening van een daartoe strekkend wets-ontwerp aan te dringen, wenschten zij toch deze zaak nogmaals aan de ernstige overweging der Regering aan te bevelen.

Eindelijk is door verschillende leden op nieuw aangedrongen op eene afzonderlijke indiening der met Frankrijk op den 14den December 1857 gesloten en in het *Bulletin des Lois* afgekondigde conventie, bij dit wets-ontwerp onder n°. 6 als *bijlage* gevoegd. Op zoodanig stuk toch is, volgens het oordeel dezer leden, art. 57 der Grondwet van toepassing, en de Kamer behoort de gelegenheid te hebben om te beoordeelen of het daarbij veranderingen geldt, die wettelijke regten betreffen. Enkele leden meenden zelfs, dat eene goedkeuring bij de *wet* zoude vereischt worden, omdat zulk eene verandering werkelijk het gevolg der bovengenoemde conventie was. Dit gevoelen werd bestreden met de opmerking, dat die verandering alleen strekt om de regten, bij tractaten verlaagd, terug te brengen tot het standpunt, dat het tarief zelf als *regel* aannam, en dus, wel verre van inbreuk op wettelijke regten te maken, integendeel de gelijkheid dier regten te bevorderen, waarop door het tractaat inbreuk was gemaakt.

Amsterdam, bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever.